

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{24}$ strani	Din 80.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 350.—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 1000.—
$\frac{1}{12}$ strani	Din 160.—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 500.—	$\frac{1}{3}$ strani	Din 2000.—
$\frac{1}{6}$ strani	Din 250.—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 700.—	Priloga listu stane Din 100 za 1000 kom.	

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20.— vsaka nadaljna beseda 1 Din.

štev. 7.

V Ljubljani, 15. aprila 1931.

Leto 48.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nabavljajo: v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkevcih pri Lovro Peto-varju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri Matevž Stržaju; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljatve.

Apneni dušik 16/19% v pločevinastih posodah po Din 250 za 100 kg v vrečah po 235 Din. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.— za kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.

Kalijeva sol 42%. Na drobno po Din 174 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 90. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 124 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Mešano gnojilo K. A. S. mineralno, ki vsebuje 8% kalija, 2% dušika in 8% fosforove kisline po Din 130 za 100 kg.

Nitrofoskal - Ruše, mešano gnojilo, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 146 za 100 kg, vreče po 50 kg Din 75.

Razklejana kostna moka. 30% fosf. kisline, 7% dušika po 1 in 110.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborno dušičnato gnojilo za vinograde po Din 220.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 92.—, vreče po 100 kg Din 94.—, vreče po 50 kg. Pri pol- ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 110 za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žlindra 18% po Din 106, 19% po Din 112, 20% Din 118 za 100 kg, pri vagonškem odjemu cene po dogovoru. Opozorjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18%no blago, ker moramo prevzeti žlindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Semena.

Semena. Kmetijska družba ima letos v zalogi najčistejša in najbolj kaljiva semena in jamči pri deteljnih semenih in mačjemu repu za popolno brezpredeničnost.

Domača detelja	Din 23.—	Franc. pahovka	„ 38.—
Lucerna ital.	Din 19.—	Laška ljulika	„ 12.—
Lucerna banaška	„ 26.—	Angl. ljulika	„ 12.—
Bela detelja	„ 48.—	Ovčja bilnica	„ 36.—
Mačji rep	„ 18.—	Navad. latovka	„ 48.—
Pasja trava	„ 19.—	Ešparzeta	„ 10.—

Zmesi travnega in deteljnega semena, sestavljene po strokovnih navodilih zgoraj imenovanih vrst stanejo:

I. za barski svet	kg Din 28.—
II. za pečeno zemljo	kg Din 28.—
III. za srednjo težko zemljo	kg Din 30.—
IV. za težko zemljo	kg Din 28.—
V. mešanica za vrt. nizko travo	kg Din 26.—

Korenjevo seme, dolgo, zlatorumeno, po Din 22.— za 1 kg. Korenjevo seme, saalfeldsko, dolgo, zlatorumena po Din 38.— za 1 kg.

Semenska pesa Mamuth, rudeča po Din 9.— za 1 kg.

Eckendorfi rumena po Din 10.— za 1 kg.

To seme je jamčeno pristno severo-nemško najvišje kaljivosti.

Semenska grahova jara po Din 3.50 za 1 kg.

Semenski ječmen, jari po Din 3.— za 1 kg.

Semenski oves, originalni češki po Din 3.— za 1 kg.

Vreče iz jute kakor poštnine se posebej računajo po lastni ceni.

Krmila.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg, najmanj 5 kg.

lanene tropine za 38/40% beljakovin in toščice po Din 2.60 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 7 za kg, na drobno Din 8.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribje olje za živino v ročkah po 3 kg = 70 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po $\frac{1}{4}$ litra Din 18.—, v steklenicah po 1 $\frac{1}{2}$ l Din 30; v posodo kupca po 22 Din za kg.

Promiul, pravilno sestavljena krma za perutnino, pospešuje nesnost kokoši. Na drobno po 11 Din kg, najmanj 5 kg.

Živinska sol v vrečah po 50 kg za Din 72 (samo v Celju).

Pekk hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.

Rudninski kamen za lizanje komad Din 12, aluminijasti obroč k temu Din 15.

Živinorejski in mlekarški predmeti.

Slamozelnica KS 2A za ročni pogon Din 2000.

Slamozelnice Borek: JS8 po Din 1680, VS10 po Din 1890, VFS12 po Din 2200, VFSR12 za verigo po Din 2250, VFS14 z verigo po Din 2770, Alpina 12 po Din 2350, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2600, z varnostno varovalko Din 2800, EAS za motorni pogon Din 3400, z varovalko Din 3700, EBBS za motorni pogon Din 3800, z varovalko Din 4100, Rapid 12 po Din 4300, z varovalko Din 4700.

Drobljač (šrotar) „Gloria 3“ Din 3600, drobljač za oves EMO po Din 2000.

Reporeznica Borek EWC po Din 980, EWL po Din 740, EWO po Din 740.

Reporeznice, domače, male po Din 370, velike po Din 700.

Telečji napajalniki po Din 130.

Gumiljevki seski za napajalnike po Din 30.
Gobčni odpiralci Expres Din 150 za komad.
Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1250, **E2** za 100 lit. po Din 1400, **F** za 140 lit. po Din 2000; **G** za 200 lit. po Din 3800.
„Baltic“ posnemalnik **HF** za 35 lit. Din 700, **KI** 10 lit. po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.
Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.
Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 50 Din.
Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatljicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.
Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625; 120 literski po Din 1850.
Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom 70 literski po Din 1400; 90 literski po Din 1700; 130 literski po Din 1900.
Brzoparilnik domači, s pocinjenim kotlom 60 literski po Din 1030; 80 literski po Din 1150.
Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din.
Garkon zoper živalske kožne bolezni 15 Din.
Zivnozdravniki predmeti (češki izdelek); požiralnikove cevi za teleta po Din 70, za goved po Din 180; trokarji za teleta po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre) po Din 80; obroči za bike ponikiani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutnino celodone po Din —25 za komad, aluminijaste z stevilkami po Din —75 za komad, ušesne znamke za živino po Din 1.50 za komad,
Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 10.

Sadjarški in vrtnarski predmeti.

Arborin v sodih po 100 kg po Din 9.50 za kg, v posodi kupca po Din 11 za kg.
Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50.
Dendrin za uporabo od 6—12%, stane kg po Din 8.50. Dobi se samo v našem skladišču Maribor.
Neodendrin za uporabo od 3—6%, stane kg po Din 12. Dobi se samo v našem skladišču Maribor.
Cepilna smola v škatljicah po ½ kg po Din 8; v škatljicah po ¼ kg po Din 15; ⅓ kg po Din 28.
Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 33 do Din 102.
Brušni kamni za Kundejevo blago po Din 10 umetni in po Din 40 naravni.
Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.
Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.
Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezd Din 135 do 150, **peresa k škarjam** po Din 1.
Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.
Drevesne žage Din 40 do 90.
Drevesne ščetil (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.
Strgule za drevje po Din 22 do 26.
Škropilnice ročne, Perras, bakrene po 1 lit. Din 200, po 2 lit. Din 220, ponikljane 1 lit. Din 220, po 2 lit. Din 240. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20 za komad.
Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevmi po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevmi po 75 cm, 2 bambusovimi cevmi po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2600.
Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechwile s 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1200.
Samodelna nahrbtna škropilnica Vega francoski sistem z 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1540.
Škropilnice, Flickove nahrbtnne po sistemu Jessernigg po Din 740 komad, s pumpo na poteg po Din 740 za komad.
Razpršilnik Flick za visoko drevje po Din 110 za komad.
Škarje za striženje mej od Din 40 do Din 120.
Papirnati drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter.
Papir za lepljive pasove po Din 1 za meter. Dobi se v ovitkih po 50 metrov.
„Höchst“ lepilo za lepljive pasove: ¼ kg po Din 26.—, ½ kg po Din 48.—.
Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante, Rafije liče, kg po 18.— Din.
Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 100.
Vrtno zalivalke „Jajag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg.
Eponit za čiščenje vina po Din 50 za kg.

„Stopp“ nastavke za šropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechville po Din 140.

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel po Din 480, prava francoska **Superieur** po Din 500, in original **Austria** po Din 500 za komad.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, **razpršilnik Deut** po Din 130, **navadni razpršilnik** po Din 16. **Prehodna pipa** z brizgalno cevjo s cedilom po Din 80 za komad.

„Julien“ za čiščenje vina, za belo in rdeče ¼ kg Din 30, ½ kg Din 50, 1 kg Din 90.

Gumiljeve cevi za škropilnice po Din 15 za meter.

Zvepolvi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Zveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Poljedelsko orodje in stroji.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 930, 360 cm po Din 950, 390 cm po Din 975, 420 cm po Din 1000, 450 cm po Din 1025, 490/420 cm po Din 1150.

Gnojnične sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.

Gnojilna sesalka „Kremzar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljsek 1.50 m Din 250.

Razpršilnik za gnojnične sode po Din 110.

Ročak za koruzo EMR po Din 1120, mali ročni po Din 110.

Lopate za stihanje po Din 24.

Lopate za naktadanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.

Vile železne, s tremi rogji po Din 14, s štirimi po Din 15.

Vile garantirane, s štirimi rogji po Din 25, s tremi rogji po Din 23.

Francoski kljubi (francozi) Rapid, mali po Din 35, veliki po Din 100 za komad.

Sackovi plugi in pluzni deli:

R14MN po Din 1600, **D10MN** po Din 1050, **D9SS** po Din 1100, **D8MN** po Din 1000, **D7MN** po Din 900.— s pložno na vijake Din 1100, **D6MNR** 750, **D5MNR** Din 700, dvojni obračalni plug **BW5** po Din 1650, dvobrazdni plug **ZH9** po Din 1520, obračalni plug **NW5** po Din 1130.

Osipalnik DHUN po Din 700.

Glave D9SS po Din 410, **D8MN** po Din 400, **D7MN** po Din 300; **D6MN** po Din 270; **SUN** na dve brazdi 420 Din, za osipanje 300 Din; **HNW7** po Din 470, osipalnik **DHUN** po Din 480.

Glave URB4 za lesene pluge po Din 150.

Lemeži za D7 po Din 30, za D6 po Din 25, za obračalne pluge po Din 35, 6R24 po Din 48.

Crtača za D8 po Din 30, za D7 in D6 po Din 25.

Deske za D6MN po Din 90; za D7MN po Din 100.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.

Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi noži po Din 1700.

Pluzne, enokolesne po Din 170.

Brane:

Trodalna njivska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg, Din 1300.

Dvodelna njivska brana I široka 2 m, težka 88 kg Din 1350.

Trodalna njivska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m, Din 1450.

Travniške brane z zvezdnimi členki **Z. 2.** široke 1.50 m, težke 47 kg Din 700.—. **Z. 3** široka 1.85 m, težka 57 kg po Din 780.—. **Z. 5**, široka 1.50 m, težka 53 kg po Din 720.—.

Travniške brane z noži **N. 3**, široke 1.80 m, težke 80 kg Din 1000, **N. 4**, široke 1.50 m, težke 65 kg po Din 900.

Kombinirana travn. in njivska brana KWI, dvodelna, široka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana **KW2**, široka 2.25 m, težka 88 kg, trodelna po Din 1350.

Lahke posevne IVA po Din 520; **IVbL** po Din 450.

Brane na krožnike SEIOL Din 3500.

Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 750, ročni po Din 180.

Izluščevalc za deteljo EVSM Din 1650.

Trijerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po Din 3100, II/1a po Din 2250 komad, V/2 po Din 4500.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni **BETTA** po Din 4550; sejalni stroj **Sack** 1.50 m širok, enajstvrstni **BETTA** po Din 4800.

Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po Din 4500.

Sejalni stroji. Dvovrstni sejalni stroj za koruzo po Din 900.

Vitelj (gepelj) EGB po 3000 Din; **EGF** transmisija za vitelj **ER** po Din 1630, **D800** po Din 540.

Bencin motorji Lorenz 3—4 KS Din 10.000, 3—4 KS stabilni Din 9000, 4—5 KS prevozniki Din 14.000.

Jermena za pogon strojev: 120 mm po Din 112 za 1 m 100 mm po Din 87 za 1 m, 90 mm po Din 78 za 1 m, 80 mm po Din 60 za 1 m, 70 mm po Din 49 za 1 m, 60 mm po Din 31 za 1 m, 50 mm po Din 27 za 1 m, 40 mm po Din 25 za 1 m.

Najboljšo

**Modro
galico** !

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig - Ustje) načinu, ki je zajamčeno 98 - 99 % in najcenejša, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

Dobavlja: **Kmetijska družba v Ljubljani.**

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

POSOJILNICA V MARIBORU

r. z. s o. z.

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Ozrestule nevezane hranilne vloge po 5%,
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 1/2 %.

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000.--

Rezerve znašale nad Din 6.000.000.--

Posojila daje članom na vknjižbo po 8 %
na osebno poroštvo po 9 %.

Proč s plevelom!

Plevel, ki nam prinaša vsako leto ogromno škode, lahko zatremo z neoljenim apnenim dušikom. Poblížje glej članek v „Kmetovalcu“, štev. 7. Naročila sprejema:

Tvornica za dušik d. d., Ruše

in Kmetijska družba. Naročila se lahko izvršijo tudi preko občin.

Ustanovljena leta 1881

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge, daje posojila. Izvršuje vse denarne posle.

Lastna glavnica in rezerve Din 14.500.000

Podružnici:

Maribor, Aleksandrova cesta 11

Šoštanj, (v lastni hiši)

Tajnost uspeha

pri uničevanju škodljiv-
cev na sadnem drevju je

GARKON

TVORNICA „GARKON“
d. z o. z. v Celju

(Dobi se tudi pri Kmetijski družbi v Ljubljani)

HERAKLIT

PLOŠČE

SO NAJBOLJŠI STAV-
BENI MATERIAL ZA

HLEVE

SVINJAKE

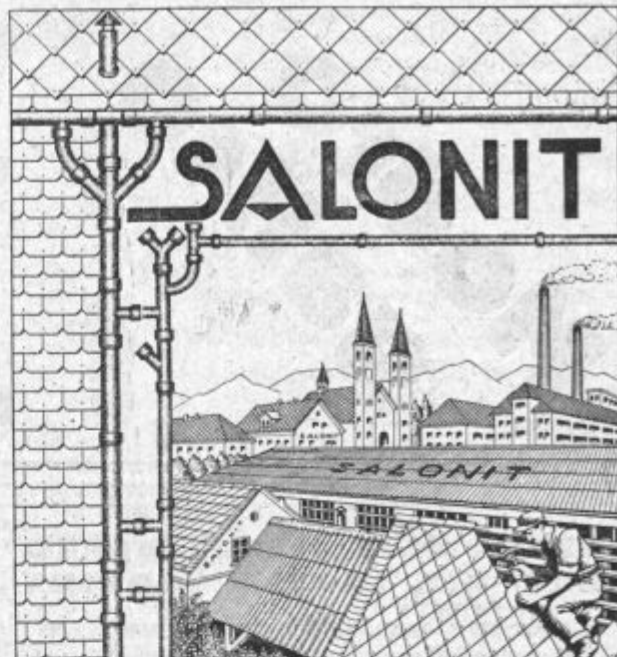
KOKOŠNJAKE

GOSPODARSKA PO-
SLOPJA, HIŠE I.T.D.

ZAHTEVAJTE
POJASNILA PRI

MATERIAL, TRG. D. Z O. Z.

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 36/1.

GENERALNO ZASTOPSTVO:

„ALPEKO“ TRGOVSKO IND.
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA — ZAGREB
TELEFON 29-30. TEL. 44-85

PORTLAND - CEMENT

Znamke „SALONA“ (Tower), „TITAN“, „EXEL-
SIOR“, „LAVOCAT“ in „PRIMA“ kakor tudi
visokovredni cement znamke „COLOSSUS“ in
„MARTELLO“ dobavimo v juta in papirnatih
vrečah vsako množino po konkurenčnih cenah
iz naših skladišč:

Ljubljana:
Masarykova 23

Celje:
Klavniška 1

Maribor:
Einspielerjeva 7

Za vagonске dobave zahtevajte izjemne ponudbe!

„ALPEKO“
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DRUŽBA,
LJUBLJANA

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SOCNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5,5% brez odpovedi, pri
trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka d.a.k.a na rente.
Stanje vlog nad 30.000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din.
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja
obrestovanja. Posojila daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi
premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod
najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12.,
in od 3.—4^{1/2}, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12^{1/2} ure.

Telefon 2847.
Brzjavni: »Kmetški dom«.
Račun poš. hranilnice št. 14.257.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE V LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena lista za nečlane 30 Din, za inozemstvo 40 Din letno — Posamezna številka stane 2 Din — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, Novi trg št. 3. Glavna urednika: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol

Štev. 7.

V Ljubljani, 15. aprila 1931.

Leto 48.

VSEBINA: Razpis občnih zborov podružnic Kmetijske družbe. — **SPLOŠNO GOSPODARSTVO:** Skupna prodaja kmetijskih pridelkov. — **POLJEDELSTVO** in **TRAVNIŠTVO:** Nekaj misli in nasvetov za naše kmete v sedanji gospodarski krizi. — Iz gospodarske prakse na kmetijski šoli v Št. Jurju. — Okopavine in 40% kalijeve sol. — Proč s plevelom! — Dve besedi o predenici. — **HMELJARSTVO:** Kaj bo s hmeljem? — **SADJARSTVO** in **VRTNARSTVO:** Kdaj in s čim škropimo sadno drevje v dobi vegetacije? — Preizkušnja raznih sredstev za zatiranje listnih uši. — Vrt. — Notice. — **VINARSTVO** in **KLETARSTVO:** Silnica in siljenje trt-cepljenk. — Pravila Vinar. društva. — Društvene vesti. — Notice. — Vprašanja in odgovori. — **ZIVINOREJA** in **MLEKARSTVO:** Rudninski kamen za lizanje. — Mlekarska propaganda. — Pocenitev mlečne proizvodnje. — Zveza selekcijskih živinor. zadrug v Kranju. — Notice. — **GOZDARSTVO:** Posestniki so po zakonu dolžni pogozditi izsekane gozdove. — Vprašanja in odgovori. — **GOSPODARSTVO:** Oskrbovanje piščancev. — Krmljenje piščancev. — **DRUŽBENE ZADEVE** in **RAZNO:** Družbene vesti. — Razne vesti. — Gospodarske vesti. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Uradne vesti. — Tržni pregled.

Razpis občnih zborov podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani.

Glavni odbor Kmetijske družbe je v svoji seji dne 9. aprila t. l. v zmislu § 5. družbenih pravil sprejel vse letos priglāsene člane, ki so do 1. marca t. l. plačali članarino. § 5. se glasi:

„Družbeni član je lahko vsaka neomadeževana in samoupravna oseba, ki se praktično ali teoretično bavi s kmetijstvom.

Člane sprejema glavni odbor potem, ko so se za to oglasili pismeno ali ustno, bodisi pri glavnem odboru samem, bodisi pri načelniku družbene podružnice, v katerem okolišu imajo svoje bivališče.

Člani so redni in izredni.

Za redne člane, katerim izključno pristoji pravica glasovanja na zborovanjih ter aktivna in pasivna volilna pravica v družbene zastope, se sprejemajo le osebe, ki se dejansko bavijo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki, bodisi kot užitniki ali zakupniki posestev, od katerih je predpisana zemljarina, ter rede najmanj eno lastno govedo, in pa osebe, ki so dovršile z uspehom strokovno-kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živinozdravniško visoko šolo, dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic.

Vse druge člane je smatrati za izredne člane.

Osebam, ki odgovarjajo vsem označenim predpogojem, glavni odbor ne sme odrekati sprejema v družbo.“

Občni zbori.

Obenem je glavni odbor sklenil pozvati vse podružnice, da čimpreje skličejo občne zборе, na katerih naj izvolijo podružnične odbore in delegate za družbeni občni zbor.

Dosedaj so podružnice mogle sklicevati le zborovanja članov, nikakor pa ne občnih zborov, ki edini imajo pravico izvesti volitve. Zato morajo vse podružnice obdržati svoje občne zборе

najkasneje do 31. maja t. l.

Po § 38. dr. pr. je to sklicanje objaviti najmanj 14 dni pred občnim zborom v družbenem glasilu. Da se to pravočasno izvede, morajo načelstva najkasneje 6 dni pred izidom „Kmetovalca“ sporočiti družbi dan, uro in kraj svojega občnega zbora.

Razen objave v „Kmetovalcu“, se priporoča načelstvom, da razglasijo te zборе po krajevnih običajih javno pred cerkvijo ali v cerkvi ali potom šolskih otrok ali s pismenimi vabili.

Teh občnih zborov ni treba podružnicam prijavljati sreskim načelstvom, ker bo to storila Kmetijska družba sama za vse podružnice skupaj istočasno z objavo v „Kmetovalcu“.

Občni zbori podružnic se naj načelno vršijo v šolskih prostorih, ki so za taka go-

spodarska zborovanja najbolj prikladna. Za tozadevno dovoljenje je zaprositi krajne šolske odbore. Nikakor pa ni umestno sklicevati člane v gostilne ali zasebna stanovanja.

Na teh občnih zborih imajo pravico voliti in voljeni biti samo redni člani. Načelstva podružnic so odgovorna, da na njih glasujejo in so voljeni samo redni družbeni člani.

Občni zbori so sklepčni, če je prisotnih najmanj ena petina rednih članov.

Volitve podružničnih odborov.

Vsi dosedanji podružnični odbori so bili svoječasno potrjeni od bivšega upravitelja Kmetijske družbe. Zato se morajo praviloma nanovo izvoliti v zmislu § 29. in 30. dr. pr. po proporcionalnem volilnem redu. Izvoliti je načelnika, tajnika, blagajnika in najmanj 2 odbornika.

Ker se gre pri volitvah odbora in delegatov za čisto gospodarska vprašanja, ki dandanes zanimajo vse naše kmetovalce, izraža glavni odbor željo, naj bi se pri vseh podružnicah dogovorili člani za eno skupno kandidatno listo z edinim ciljem z združenimi močmi delovati za omiljenje današnje težke kmetijske krize in za izboljšanje gospodarskega stanja našega kmetijstva.

Volitev delegatov.

Na teh občnih zborih se volijo tudi delegati za družbeni občni zbor, in sicer na podlagi števila tistih rednih članov, ki so letos vplačali članarino do 1. marca, bodisi kmetijski podružnici, bodisi Kmetijski družbi v Ljubljani, in je ta pravočasno dospela družbi. Samo ti so upravičeni voliti in voljeni biti.

Po § 37. je za vsakih 40 rednih članov izvoliti po enega delegata, pri čemer je manjše število kakor 40 tedaj smatrati za polno, če to število dosega 21 rednih članov.

Podružnice, ki štejejo najmanj 21 do največ 60 rednih članov, volijo po enega delegata; podružnice z najmanj 61 do največ 100 rednih članov, volijo po 2 delegata; podružnice z najmanj 101 do največ 140 rednih članov, volijo po tri delegate; itd.

Na bivših zborovanih podružnic že izvoljeni delegati so neveljavni in jih morajo take podružnice nanovo izvoliti.

Rok za pritožbe proti morebitnim nepravilnostim na podružničnih občnih zborih je po glavnem odboru določen na 8 dni po zboru.

Podrobnejša navodila o pravilni izvedbi občnih zborov in volitve ter naznanilo koliko delegatov ima voliti vsaka podružnica, bodo načelstvom pravočasno dostavljena.

Glavni odbor Kmetijske družbe v Ljubljani.

Skupna prodaja kmetijskih pridelkov.

Važen predlog glavnega odbora za omiljenje kmetijske krize.

Na seji glavnega odbora dne 9. aprila t. l. je bil soglasno sprejet sledeči predlog:

Splošna gospodarska kriza, ki se posebno izraža v splošnem padcu cen vsem pridelkom kmetijske produkcije, je povzročila stremljenje posestnikov po skupni prodaji. Taka skupna prodaja bi bila najpopolnejša v zadružni obliki, kamor bi zadružniki oddajali svoje pridelke v skupno prodajo. Ker pa zadružna ideja še ni tako globoko prodrla v kmetijske mase, se tudi skupna prodaja do danes ni mogla uveljaviti. Nakupovalne in prodajne zadruga pa vsled velikega rizika in pomanjkanja kapitala tega niso mogle izvesti in, če so to poskušale, so vedno zaključile s precejšnjo izgubo.

Članstvo Kmetijske družbe je že ponovno prihajalo s predlogi, naj ta organizacija uvede skupno prodajo kmetijskih pridelkov. O tem se je že mnogo razpravljalo, toda vedno se je prišlo do zaključka, da čaka družbo, ako začne z nakupovanjem in prodajo pridelkov na lasten račun, prav isti neugoden zaključek, kakor vse zadružne organizacije, ki so skušale dosedaj to vprašanje rešiti.

Vendar je potrebno, da se v tem pogledu nekaj stori, da se obvaruje kmetije pred gospodarsko propastjo in da se med producenti in konsumenti izloči posredovalec, ki jemlje kmetu zasluženo plačilo. Za rešitev tega važnega vprašanja predlaga glavni odbor Kmetijske družbe kr. banski upravi naslednji načrt:

Kmetijska družba organizira v svojem delokrogu lombard kmetijskih pridelkov in izvede organizacijo za prodajo istih. Izvedbo tega načrta si zamišlja takole:

1. Banovina, država, Hipotekarna banka, Poštna hranilnica ali Narodna banka da Kmetijski družbi v Ljubljani na razpolaganje kredit v iznosu 10 milijonov Din brezobrestno ali po največ 2% obrestovanju, ki ga pa sme porabiti samo za lombard kmetijskih pridelkov.

2. Kmetijska družba v Ljubljani jamči onemu zavodu, ki da posojilo, za vrnitev v celoti, če se ta posel lombardiranja ukine.

3. Kmetijska družba vzame v lombard kmetijske pridelke na način, kakor bo to ugotovljeno po pravilniku, ki ga izdela Kmetijska družba v Ljubljani in zavod, ki da kredit.

4. Kmetijska družba skrbi za primerna skladišča in za organizacijo prodaje.

Ker zahteva ta predmet temeljitega obravnavanja in preudarka, je umestno, da skliče banska uprava čimprej anketo zastopnikov Kmetijske družbe in banske uprave, ki naj to vprašanje temeljito prouči in poišče vire, oziroma ustanove, ki bi nudile za uresničenje tega načrta spredaj navedeni kredit.

V pojasnilo poslovanja take vnovčevalnice za pridelke je v kratkem omeniti naslednje:

Lombard je zamišljen tako, da bo vsak posestnik v jeseni, ko pospravi svoje pridelke, na oni del, ki ga je namenil za prodajo, lahko takoj dobil izplačanih 50—60% vrednosti. Kmetijska družba bo na ta način zbrala podatke, koliko vsakega posameznega blaga imamo na prodaj in bo zanj poiskala kupca. Po prodaji bo lastniku izplačala še ves ostali znesek, ki se bo dobil za blago. Na ta način se bodo dosegle najugodnejše cene, ker se bo blago odda-

jalo v velikih množinah brez posredovalcev. S prodajo pa ne bo treba tako siliti, ker bo prodajalec prejel že v naprej polovico vrednosti pridelkov, ki jih ima na prodaj, da bo lahko kril najpotrebnejše izdatke.

Ker je gorenji predlog zelo preudaren in organizacija take skupne prodaje neodložljiva, smo prepričani, da se bo na merodajnem mestu tudi upošteval.

Nekaj misli in nasvetov za naše kmete v sedanji gospodarski krizi.

Ing. Fr. Mežan.

Prof. dr. Kulisch (doma iz Hrastnika ob Savi), priznan narodni gospodar in eden najboljših kmetijskih strokovnjakov na Bavarskem, me je povabil, naj si ogledam njegovo posestvo, ki leži kakih 20 km severno od Münchena na prodnatih naplavinah Isare. — Pred nekaj dnevi sem se povabilu odzval in videl sem prav mnogo zanimih stvari. — Čudil sem se, kako more na tako slabih zemljah rediti tako veliko množino prvovrstne živine, ko je vendar splošno znano, da krmske rastline za svoj razvoj potrebujejo zelo mnogo hranilnih snovi in vlage. — Gospodar mi je odgovoril: „Težki so časi, zato moram z vso vnemo skrbeti, da mi živina ne propade in da gnojim vsa polja zelo močno. V sedanjih razmerah bodo v kmetijstvu najprej propadli tisti, ki nič ali premalo računijo, zraven pa mislijo, da bodo z brezdeljem in omejitvijo gnojenja premagali današnjo krizo. Njihova glavna zmota pa je na tem, ker mislijo, da bodo z zmanjšanjem stroškov za delo in umetna gnojila pocenili svoje pridelke. Pri tem pa varajo sebe in druge, kajti glavnih in največjih stroškov pridelovanja, t. j. davkov, obresti za izposojeni denar in za ves kapital, ki je že vložen v zgradbah, strojih in vprežni živini, ne morejo prav nič zmanjšati. Pri zmanjšanju dela in gnojenja pa bo množina pridelkov tako padla, da izkupiček za iste pri sedanjih nizkih cenah ne bo kril niti najnujnejših potreb, lezli bodo v dolgove in ne bodo več mogli obdržati svojih posestev.“ — V dokaz mi je navedel nekaj obratov, ki jih poznam in moral sem mu priznati utemeljenost njegove trditve.

V kolikor poznam slovenske razmere, sem prepričan, da velja isto tudi za slovenskega kmeta in da bi dokazov za to tudi pri nas ne bilo treba daleč iskati. Pokazuje se skoro povsod, da tisti, ki svoje zemlje dosedaj niso pravilno obdelovali ali jo premalo gnojili, ne morejo več naprej brez dolgov. — Sicer ne pride to zaenkrat še tako ostro do izraza, ker naš kmet večinoma še sam z družino trpi in dela na svoji zemlji za malenkosten zaslužek ali pa celo zastonj. Pri sedanjih cenah za kmetijske pridelke, ki se v doglednem času najbrže ne bodo popravile in kakortudi vse izgleda, ni upanja, da bi se javna bremena in obresti za izposojeni denar zmanjšala, bo tudi pri nas v kratkem prišel čas, ko bodo začela kmetijska posestva izgubljati svojo vrednost. Marsikdo bo moral zaradi prezadolženosti zapustiti

rodno grudo in si poiskati drugje zaslužka. Izgledi pa tudi v drugih poklicih danes niso rožnati.

Vsak, kdor čuti z našim kmetom, mora misliti o tem, kako bi se dalo ta položaj izboljšati in s kakšnimi sredstvi bi bilo mogoče gospodarski krizi dalje časa kljubovati, ali se ji celo izogniti.

Tehnična dovršenost in enostavnost pridelovanja žitaric v rodovitnih pokrajinah Severne Amerike, in državna veleposestva, opremljena z najmodernejšimi stroji in skoro brezplačnim delom v Rusiji, so v zadnjem času tako obnižali ceno pšenici in koruzi, da nastane za vsakogar, ki se je s pridelovanjem teh žit za prodajo bavil, vprašanje, ali bo v bodoče mogel z izkupičkom za iste kriti še svoje stroške. — Moral se bo najbrže odločiti, da bo njihovo površino omejil. To pa ga zopet postavi pred vprašanje, kaj naj v bodoče na teh njivah prideluje, da bi se mu bolje izplačalo.

Splošno smatramo pri nas živinorejo za najbolj plodono panogo v kmetijstvu. Kdor pa ima priliko, da ogleduje naše travnike poleti in našo živino po mnogih hlevih pozimi, mora velikokrat priznati, da stojimo v teh panogah še zelo nizko.

Če pomislimo, kako velike vsote so šle zadnjih 25 let samo za plemensko živino v inozemstvo, potem moramo iskati vzroka, da ta denar ni prinesel uspehov, kakor je bilo pričakovati, kje drugje. Po mojem mnenju, in ne motim se, če trdim, da tudi po mnenju večine naših strokovnjakov, leži **glavni vzrok za zaostalost živinoreje v pomanjkanju dobre krme.** — Kako velike površine travnikov so pri nas še tako zamočvirjene, da dajejo malo sena in še ta predstavlja velikokrat manjšo vrednost od navadne ozimne slame. — Pa tudi sladki travniki še v veliko primerih ne zaslužijo več svojega imena. Na njih je včasih več plevela kakor koristnih rastlin, gnojeni niso redno in zaradi tega dajejo ponekod samo eno tretjino ali pa celo eno petino tega, kar bi pri pravilnem, močnejšem gnojenju in skrbnejši negi mogli dajati. Pri tem pa bi se ne izpremenila samo množina, ampak tudi kakovost pridelka. — Samoposebi se razume, da se delo, košnja, spravlanje sena na dobrih travnikih mnogo bolje izplača, kakor pa na zanemarjenih in 100 kg dobrega sena pridelava v takih primerih kmet bolj poceni, kakor pa 100 kg slabega na zanemarjenem, negnojenem travniku.

Ko je po vojni v Nemčiji vladala težka gospodarska kriza, so živinorejski strokovnjaki izdali proglas na vse živinorejce in pridelovalce krme, naj v prvi vrsti skrbijo za to, da povišajo kakovost krme in s pomočjo gnojenja povečajo tudi množino pridelka. Z državno pomočjo so izvedli energično akcijo za izboljšanje travnikov in pašnikov. V času 10 let so dosegli uspehe, o katerih v pričetku svo-

jega dela niži sanjali niso. — V jugozapadni Bavarski, t. k. zv. Allgäu-u, kjer je živinoreja že pred vojno stala zelo visoko, se je množina živine povečala za 35 odstotkov, množina mleka pa za 60 odstotkov, in povsod je mogoče opaziti, da so hlevi veliko premajhni, da bi mogli v njih pokrmiti vso krmo, ki jo na travnikih pridelajo.

Pridelovanje semen krmskih rastlin so posvetili veliko pažnje in v ta namen so ustanovili nove ali pa prilagodili stare semenogojne postaje, ki morajo skrbeti za to, da dobivajo kmetje samo semena, ki njihovim razmeram odgovarjajo.

Poskusi, ki jih delajo v velikem številu vsi državni poskusni zavodi tudi pri posameznih kmetih, so nedvoumno dokazali, kako veliko prednost imajo vzgojena semena pred navadnimi. Razlike do 40% pridelka niso nič posebnega. Posebno pri travah, detelji in lucerni je to odločilne važnosti. Nekatere vrste, ki prihajajo sicer po nižjih cenah iz južnih pokrajin Italije, Francoske ali pa iz kolonij, so v hladnih in vlažnih legah zelo občutljive in rade pozebejo ali pa vsled vlage pogrijejo. V vseh primerih pa so domače vzgojene vrste najodpornejše in najplodnejše.

Za gnojenje travnikov so posebne komisije, ki poskušajo, na kakšen način bi se v dani okolici dalo z najmanjšimi stroški doseči dobre uspehe.

Najbolj razširjen način gnojenja travnikov v razmerah, ki so podobne našim, je sledeč: Vso površino bližnjih travnikov si kmet razdeli na pet pri-

bližno enakih delov in vsako tako parcelo gnoji: 1. leto s hlevskim gnojem, 2. leto s Tomasevo žlindro ali superfosfatom, kalijevo solje, 3. leto: gnojnica s superfosfatom, 4. leto z mešanim gnojilom Nitrofoskal in če le mogoče tudi z kompostom, 5. leto z apnenim praškom do 1000 kg na 1 ha. — Preobilno gnojenje s hlevskim gnojem ima za posledico, da se preveč razmnože rastline, ki imajo široke liste in debela stebila, zaostanejo pa metuljčnice, ki na dobro negovanih travnikih skrbe za to, da ima seno več beljakovin in da tudi v zemlji ne manjka dušika, ki je najdražje gnojilo.

V času, ko je na travnikih vse v polni rasti, prirejajo strokovnjaki predavanja o travništvu in poslušalcem na njihovih poljih in travnikih prikazujejo koristne in škodljive rastline ter jim dajejo nasvete, kako bi bilo mogoče kakovost pridelkov izboljšati.

Povsod pa je gotov del travnikov, ki so zaradi dolgotrajne zanemarjenosti že tako zapleveljeni, da rastlinstva ni več mogoče s samim gnojenjem in obdelovanjem popraviti. Tam svetujejo navadno preoranje in če dopušča višina talne vode, izpremenitev takih površin za nekaj let v njivo. — Razumljivo je, da je na taki njivi mnogo dela in da jo je treba dobro pognojiti. — Vsak, kdor je po nekaj letih na taki njivi zasejal z dobrimi semeni umeten travnik, se je mogel prepričati, da se mu je to tudi izplačalo. Mogoče je povsod opaziti, da je umetnih travnikov vedno več.

(Dalje prih.)

Poljedelstvo in travništvo.

Iz gospodarske prakse na kmetijski šoli v Št. Juriju.

Ing. V. Petkovšek.

II. Gnojenje in obdelovanje polja v plodoredu.

Uvedba pravilnega ploreda v naprednem gospodarstvu tudi na razkosanem posestvu je važen korak k dvigu pridelkov in pocenitvi dela. Vsaki rastlini damo njej najbolj prikladen vrstilni red, da se more nemoteno razvijati in izrabiti moč zemlje; v gospodarskem oziru si pa s tem uredimo najbolj ekonomično razdelitev dela in izrabo delovnih moči ter vprege.

Ker je pri tem **gnojenje najvažnejše**, naj služi za zgled v plodoredu na težki in srednji težki zemlji na zavodu. Pri tem se upošteva pravilo, da je hlevski gnoj glavni, umetna gnojila so pa le dodatek, ki naj služi boljši izrabi zemlje, dosegi visokih pridelkov in ohranitvi stalne moči v zemlji. Pri tem je smatrati fosfor kot nujno potrebno dopolnilo hlevskega gnoja, ki ga ima premalo. Ker smo ga z živino odprodali v kosteh s posestva, je dobro nadomestiti ga v isti obliki, to je v razklejeni kostni moki. V tem gnojilu je tudi najcenejši, kajti po ponudbah v „Kmetovalcu“ stane 1 kg fosforja v razklejeni kostni moki Din 3,20, v superfosfatu in Tomasovi žlindri 6 Din. Sicer je pa glavno, da ga zemlja dobi povrnjenega v kakršnikoli obliki, ker ga rastline potrebujejo za cvetje in seme, pa tudi detelja

je zanj zelo hvaležna. Ob pravilni izrabi hlevskega gnoja in ob prašenju zemlje potrosi zavod letno na 26 ha obdelovalne površine 20 q fosforjevih, a le 4 do 5 q dušičnatih in 3 do 4 q kalijevih gnojil.

Naš plodored je sledeči:

1. leto ozimna pšenica +*) strniščna ajda;
2. leto $\frac{2}{3}$ koruza, $\frac{1}{3}$ pesa;
3. leto $\frac{1}{2}$ ozimna pšenica, $\frac{1}{2}$ ozimni ječmen + $\frac{1}{4}$ strniščno korenje + $\frac{3}{4}$ strniščna zel. koruza;
4. leto $\frac{2}{3}$ krompir, $\frac{1}{3}$ fižol;
5. leto: ozimna pšenica + $\frac{1}{2}$ strniščna repa, $\frac{1}{2}$ strniščna zelena koruza;
6. leto oves + deteljna mešanica;
7. leto deteljna mešanica;
8. leto deteljna mešanica.

Tako pride v spočito zemljo po dveletni detelji ozimna pšenica, ki da po deteljišču redno najvišji pridelek (l. 1931. 28,9 q zrnja in 64 q slame na ha). Zato je skoraj škoda, da se pri nas po deteljišču običajno seje koruza, ki ji je treba precej gnojiti, namesto da bi gnojno moč zemlje in po detelji nabrali dušik izrabila pšenica.

Ker je dvoletna detelja zelo izrabila zalogo fosforja, gnojimo pšenici za sledečo ajdo s 150 do 200 kg superfosfata ali razklejene kostne moke. Strniščna ajda navadno lepo obrodi. Ako jo pa v tej megleni hladni legi dohiti slana, da vendar dovolj stelje in zemlja ne ostane gola.

*) + pomeni gnojenje.

V drugem letu kolobarja sledi po 4 letih temeljita zagnojitev s hlevskim gnojem za koruzo in peso. Gnoj se v jeseni podorje, da se zemlja bolje spravi in glavno delo izvede že v jesenskih mesecih. Spomladi zadostuje le njivo prevleči in jo posejati. Gnoja raztrosimo 450 q na ha, pesa pa dobi še povrhu 150 kg kalijeve soli in nekaj strniščnice, oziroma gnojnice. Pridelek koruze zadnje leto je nadal fižol 35 q, krompir pa 230 q na ha.

V tretjem letu sledi zagnojena pesi ozimni ječmen, koruzi pa pšenica, ki dobita zopet za boljše zastavitve klasja 100 kg superfosfata spomladi, oziroma 100 kg razklejene kostne moke v jeseni. Strniščno korenje v ječmenju zahteva sicer precej dela, a zaradi bogatega pridelka in dobre krme za prasiče se vendar le izplača. Ostalo strnišče se zagnoji s 300 q hlevskega gnoja ter poseje s strniščno zeleno koruzo. Ta doseže po ječmenju še skoraj mlečno zrelost ter se pokosi in zreže za ensilažo (okisano krmo). Priderek po strnišču znaša do 300 q zelene krme.

Za četrto leto se že jeseni pripravi zemljo za krompir in fižol. Krompir dobi manjšo množino hlevskega gnoja, fižol pa nič, da se prebujno ne razraste. Zato dobi v prvi spomladi še 150 q kalijeve soli, v drugi pa 150 kg superfosfata na ha. Lani je dal fižol 35 q, krompir pa 230 q na ha.

V petem letu sledi ozimna pšenica na zadostno čisto njivo. Po njej pride strniščna repa in koruza s srednjo količino hlevskega gnoja.

Za šesto leto sledi jesenska praha za oves, ki se ji doda 12 q apnenega prahu za bodočo deteljo. V marcu se zemlja zrahlja s kultivatorjem ter takoj poseje oves in detelja, oziroma deteljna mešanica. Izkušnje dokazujejo, da dá le zgodaj sejani oves višji pridelok in da tudi detelja ne trpi pod njim, ampak vrže celo še dve strniščni košnji.

Za sedmo in osmo leto dobi detelja jeseni 200 kg kostne moke ter vrže že v prvem letu 120—130 q suhe detelje, ki se porabi za teleta in zimsko krmljenje svinj. Drugo leto se pa nakosi, ker prevladuje laška ljučka, 250—300 q tečne zelene krme za krave ter se koncem avgusta preorje za pšenico.

Gnoji se torej v osemletnem kolobarju samo trikrat dobro, in sicer okopavinam ter redno jeseni. Kje pa tedaj vzeti gnoj, ko ga še spomladi manjka? Vsak gnoj, ki gre iz gnojišča na njivo, mora biti vsaj tri mesece star. Gnojišče ni torej nikdar prazno, kvečjemu spomladi, ko se zimski gnoj uporabi za kompost za travnike za prihodnjo jesensko gnojenje. Da se pride do takega gnojnega gospodarstva, je treba le enkrat za četrto leta pomakniti uporabo gnoja nazaj. Prehod k temu ni tako težak. Pripraviti je v ta namen le nekoliko več stelje ter porabiti nekaj več mešanega gnojila, na pr. nitrofoskala. Pravilno je, da počaka spomladni gnoj na strniščne sadeže, poletni in jesenski gre za prihodnje okopavine, zimski pa za napravo komposta, ki služi za travnike in sadno drevje.

Vsak bo priznal, da je greh voziti iz hleva še kadeči se gnoj ter se morda celo še zakasnit s posetvijo, da sproti pridelamo nekaj več gnoja. Tak sveži gnoj, dan v aprilu krompirju ali koruzi, se do sledeče ozimne pšenice v zemlji ravno lepo razkroji; gospodar pa se čudi, kako močno je zagnojil, ker izorava kar cele plasti gnoja, ne prizna pa, da s

svežim gnojem spomladi ni gnojil krompirju in koruzi, temreč ozimni pšenici, ki mu bo zato temeljito poglela. Krompirja pa najbrže ne bo veliko, ker je dobil, posebno v suhih letih, samo prve hitreje razstopne dušičnate snovi, v kolikor niso izginile v zrak. Ravnotako je tudi koruza vsled teh precej lepo pognala; pozneje pa nastavila le slabe stroke, ker še ni dobila fosforja in kalija iz nerazkrojenega gnoja.

Po tem kolobarju dobi polje na leto in ha povprečno 120 q hlevskega gnoja in 60 kg fosforjevih gnojil in pri morebitnem slabšem razvoju rastlin spomladi nekoliko dušika. Pri takem gnojenju smemo upravičeno pričakovati od zemlje primerno visoke pridelke.

Okopavine in 40% kalijeve soli.

Fr. Kafol.

Še je čas, da okopavinam gnojimo z umetnimi gnojili, in sicer: krompirju, pesi, koruzi, korenju, kolerabi, zelju itd., in to posebno s 40% kalijevo soljo v zvezi z ostalimi umetnimi gnojili, t. j. na podlagi **polnega gnojenja**. Okopavine potrebujejo od vseh rastlin namreč največ hranil za svoj dober razvoj. S številnimi poskusi se je pri nas dognalo, da se doseže najvišje in tudi kakovostno v vseh pogledih boljše pridelke le tedaj, ako jih gnojimo s hlevskim gnojem in z umetnimi gnojili.

Okopavine so posebno hvaležne za **kalij** (40% kalijevo sol, dalje za **dušik** (apneni dušik, čilski soliter, gnojnica) in **fosforno kislino**, (rudniški ali kostni superfosfat). Običajno računimo na 1 ha (10 mernikov posetve) **250 kg 40% kalijeve soli, 250 kg apnenega dušika ali čilskega solitra in 250 do 300 kg superfosfata**.

Kalijevo sol z apnenim dušikom kake 14 dni pred setvijo ali saditvijo podorjemo, da se potem hitreje razkrojita; čez par dni potem potrosimo superfosfat in ga plitvo pobranamo. Čilski soliter potrosimo pozneje po vrhu že zelenih rastlin. Kdor lahko nadomešča dušičnata umetna gnojila z gnojnico, ta naj potem kalijevo sol in superfosfat istočasno podorje; z razredčeno gnojnico pa pozneje rastline večkrat zaliva.

Proč s plevelom!

Ing. Teržan.

Kdor nas brani, da nas tretji ne napada, ta nam pomaga. Tako pomagamo našim posevom, ako jih branimo pred plevelom. Plevel krade kulturnim rastlinam hrano, kvari kakovost in višino pridelka.

Ne žanjemo vsega, kar sejemo. V goste prihajajo nepovabljeni: škodljivci, bolezni in plevel. Ono, kar ostane tem gostom, vzame poljedelec s polja v obliki pridelka. Pri tem, ko pustimo plevel, da raste nemoteno in da dozori, ga nehote pridelujemo in razmnožujemo. Sedaj spomladi lahko zatremo tisti plevel, ki raste v žitu in na travnikih, z

neoljenim apnenim dušikom.

Najbolj kočljivo pa je njega zatiranje na ozimnih žitih. Nemški poljedelci se trudijo, iznajti lahek in enostaven način tega dela in v ta namen je iz-

vršenih nešteto poskusov. Na podlagi teh poskusov so prišli do zaključka, **da je zatiranje plevela z neoljenim apnenim dušikom** vsled enostavnega dela in

Slika 19. Zatiranje plevela z apnenim dušikom.

vsled gnojilne vrednosti, ki jo ima apneni dušik, najprikladnejši.

Način zatiranja je sledeči: Ko se plevel pokaže iz zemlje in ima 3—5 razvitih lističev, torej v prvi mladosti, potrosimo ozimna žita z 80 kg neoljenega apnenega dušika na 1 oral. To se lahko izvrši, ako je suha in topla jesen, že v jeseni, **drugače pa zgodaj spomladi**. Ko trosimo neoljeni apneni dušik po posevih, morajo biti rastline suhe.

Apneni dušik moramo čim enakomerneje razsipati po posevih. Ker ima žito gladko in ozko listje, se apneni dušik nanj ne prilepi. Plevel pa ima običajno širše in hrapavo listje. Na njem ostane neoljeni apneni dušik in ga zamori. S tem dosežemo dvoje: 1. zatremo plevel; 2. gnojimo poseve z dušičnato hrano.

Ako torej plevel v posevih zatremo na ta način, potem ni potreba posevom prej gnojiti z dušičnatimi gnojili, ker dodamo dušičnato hrano v obliki neoljenega apnenega dušika.

Navajamo poskus, ki ga je izvedel v Nemčiji dipl. kmet. strokovnjak Rudolf iz Woldenberga. Plevel je bil uničen na poskusnih parcelah pri ozimnih posevih, kakor sledi:

Poizkusna parcela št.	Kraj	Na 1 m ² je bilo plevela	Uničen pl vel	Trošeno z apn. dušikom	Delovalo je po dneh
1.	Rorska vas	180	93 %	15. II 28.	13
2.	Porska vas	270	90 %	15. II 28.	13
3.	Gransko polje	410	97 %	6 X 29.	12
4.	Nelmski grad	230	91 %	1 XI 29.	8
5.	Woldenka	131	97 %	1 XI 29.	8
6.	Woldenska	461	98 %	2 XI 29.	6
7.	Šlanov	230	98 %	5 XI 29.	6
8.	Woldenska n.	150	99 %	6 XI 29.	10
9.	S. mostansko polje	367	97 %	4. III 30.	21
10.	Samostansko polje	290	100 %	22. III 30.	30
Sre nja vredn. st usph a		276	95.5 %		13

Da dobimo še lepšo sliko, kako so bile zapleveljene te parcele in kako se ima razumeti odstotni uspeh zatiranja plevela z neoljenim apnenim dušikom, navajamo še sledeče podatke:

Na 1 m² je rastle okrog 230—250 kg pšeničnih bilk. Na istem kvadratnem metru pa je bilo poleg pšenice še 180—461 bilk plevela. Ako vzamemo povprečno stanje, so bili posevi tako zapleveljeni, da je vsaka pšenična bilka imela en plevel za soseda. Torej plevelnatost je bila 100%. Z neoljenim apnenim dušikom pa je dosežen **95.5 uspeh zatiranja plevela**.

Uspeh zatiranja plevela se je pokazal na boljšem pridelku, kakor je razvidno iz sledečih števil:

Poizkusna parcela št.	Uničeni plevel	Večji pridelok q na ha
1.	93 %	2.2
2.	97 %	6.27
3.	91 %	3.05
4.	97 %	6.00
5.	98 %	5.60
6.	98 %	4.00
7.	89 %	2.35
8.	97 %	11.00
9.	100 %	5.27

Te številke so najboljši dokaz, da vpliva zatiranje plevela zelo povoljno na večji pridelok. Ta se stopnjuje s čistočo poseva, oziroma z odstotkom zatrttega plevela v posevu. Večji pridelok poplača dva- do desetkrat izdatke za uničevanje plevela!

Dve besedi o predenici.

Ing. O. Muck.

Mnogo se je že pisalo in govorilo o silni škodi, ki jo prizadeva predenica našim deteljam in kako jo

je zatirati, tako da se mi zdi skoraj odveč, to stvar še enkrat opisati. Treba je samo nekoliko volje in dela, da se predenice iznebimo, in sicer: Napadeno mesto pokositi, deteljo posušiti in na licu mesta sežgati. To je v glavnem vsa umetnost, pri kateri pa moramo seveda vestno in temeljito postopati.

Razni „prebrisanci“ pa menijo, da zadostuje že gola zgodnja košnja ali pa, da bo predenica samaod-sebe izginila, češ, saj se je tudi sama pojavila.

Ko sem prišel pred kratkim mimo neke njive, sem videl, kako je kmetič pridno vlačil po deteljišču s travniško brano. Stopil sem bliže in opazil, da je detelja hudo napadena po predenici. Kmet mi je rekel, da vlačí z namenom, da bi „potrgal ves tale grint“. Trdil je celo, da je ta način zatiranja predenice v vsem okraju jako priljubljen, pač pa priznal, da se zaje-dalka „vkljub temu zatiranju“ vedno bolj razmno-žuje. No, to je verjetno, kajti tako zatiranje ni nič drugega, nego umetno razširjenje predenice, in kdor je prišel prvi na to sijajno misel, ni pač vedel, da se

najmanjši komadič odtrgane predenice takoj zopet prime zdrave detelje ter se razvije v novo obsežno gnezdo.

Kmetu sem svetoval, naj pelje travniško brano lepo domov ter naj pripelje plug, da bo hudo napa-deno in okuženo deteljo enostavno podorał, da tako obvaruje sebe in druge pred še večjo škodo.

Dve besedi o predenici sem obljubil, tu jih imate, zakličem jih vsem in vsakomur, posamezni-kom in korporacijam, osobito pa občinam, ki so pre-jeli lep delokrog in dovolj moči za to z zakonom o zatiranju bolezní in škodljivcev kulturnih rastlin — dve besedi, ki se glasita: **ZATIRAJTE PREDENICO!**

Hmeljarstvo.

Kaj bo s hmeljem?

Hmeljanič.

Naposled smo vendar tudi letos dočakali pomlad. Narava se je zopet vzbudila k življenju, kmetijska dela se zopet pričenjajo in tudi hmeljski nasadi že kličejo hmeljarja na delo. Toda hmeljarji se obotavljajo in razmišljajo, ali naj sploh začnejo z delom v nasadih, ali pa naj jih rajše opuste. Sedaj je zadnji čas odločitve in zato se vsak vprašuje, kaj bo letos s hmeljem, ali se ga sploh izplača še držati, ali pa ga je bolje opustiti, ker zastojnega dela in truda so se že vsi naveličali. Dokler je imel hmelj povoljne cene, se je vsak z radostjo podal spomladi na delo v hmeljišče, sedaj, ko se hmelj že par let prodaja znatno izpod pridelovalnih stroškov, pa so slični pomisleki res upravičeni. Da se bomo znali torej pravilno ravnati, pogledjmo nekoliko, kako je bilo lansko leto in kaj se nam pravzaprav obeta letos.

Lanski pridelek je bil po kakovosti prav dober. Hladno vreme in obilo padavin začetkom meseca maja je sicer hmeljsko rastlino precej oviralo v razvoju, toda pozneje se je vreme izboljšalo in se je rastlina prav dobro razvijala. Škodljivcev in bolezní smo imeli razmeroma malo, pač pa se je koncem julija vsled velike vročine pojavil v nekaterih nasadih solnčni palež, ki pa ni povzročil znatnejše škode. Obiranje se je v splošnem pričelo 11 avgusta ter je bilo tekom štirinajst dni že tudi skoraj popolnoma končano. Množino vsega pridelka se cení na približno 13.000 met. stotov. Prodaja se je vršila prav naglo, skoraj preneglo; hmeljarji so imeli namreč slabe izkušnje iz leta 1929. ter so zato prav radi in hitro prodajali svoj pridelek. Povprečna cena pa je znašala le 9 Din, najvišja v večji meri dosežena pa 12 Din za kg. Ker moramo pridelovalne stroške računati najmanj 20 Din za kg, vidimo, da smo prodali zopet znatno izpod cene in nismo krili niti polovice pridelovalnih stroškov. Ker je bilo blago res zopet enkrat prvovrstno, smo sicer lahko in hitro prodali, toda za ceno, ki jasno dovolj priča o neren-tabilnosti hmeljarstva. Sicer je naš hmelj res zopet zaslovel po svetu, toda kaj nam to pomaga, če pa se temu primerno ne plača. Silna svetovna nadpro-

dukcija hmelja tlači cene in tako povzroča splošno nerentabilnost hmeljarstva.

Tudi pogled v bodočnost, zaenkrat vsaj, ni prav nič ugoden. Avstrija in Francija ter tudi Italija si prizadevajo pridelati doma toliko hmelja, kolikor ga za domačo porabo potrebujejo. Nemčija stoji na istem stališču ter hoče poleg tega zvišati uvozno carino od 8 Din na 20 Din za kg ter uvesti celo prisilno uporabo domačega hmelja v nemških pivovarnah. Tudi Madžarska je zvišala uvozno carino. Konsum piva pa stalno nazaduje in je n. pr. v Nemčiji tako padel, da bodo potrebovali letno skoraj 35.000 met. stotov hmelja manj. Že Češkoslovaška, ki mora le 50% svojega hmelja spraviti preko državne meje, se čuti hudo prizadeto, za nas pa, ki moramo izvažati najmanj 90% svojega hmelja in smo ga izvažali dosedaj večinoma v Nemčijo, pa je položaj naravnost obupen. Sicer se res zadnja leta Anglija vedno bolj interesira za naš hmelj, toda pri visoki angleški uvozni carini (22 Din za kg) nam nudi tako slabe cene, da nas morajo zadovoljiti le v skrajni sili; pridelovalni stroški pa pri takih cenah ne morejo najti kritja. Hmeljarska kriza traja že predolgo in, kakor vse okolnosti kažejo, je še ne bo konec.

Zato pa hmeljarji vsega sveta, celo tisti, ki so najmanj odvisni od izvoza, trobijo na umik, na temeljito redukcijo nasadov. Še je čas! Nikar zopet ne tvegajmo mnovega truda in obilih stroškov, ker izgledov, da bomo po količkah ugodni ceni prodali naš pridelek, zaenkrat ni prav nobenih. Skrčimo nasade, skrčimo jih temeljito. Kraji, ki imajo še mlado hmeljarstvo, oziroma le še zadnje ostanke iz bolj-ših let ter še nerazvito hmeljsko trgovino, naj skrčijo vse do zadnjega sadeža in se oprimejo rentabilnejših panog kmetijskega gospodarstva. Stari hmeljarski kraji, ki so pretrpeli že par hmeljskih kriz, dasi tako hude še nobene, in ki imajo že dobro razvito hmeljsko trgovino, pa naj skrčijo vse stare ter kvalitativno slabo rodne nasade ter obdržijo le one v prav ugodnih legah, mlade, zdrave in čvrste, ki dajo res prvovrsten pridelek. Kdor nima lastne sušilnice, naj skrči vse, ker dobi komaj toliko za hmelj, kolikor ga stane sušenje. Kdor ima premajhno sušilnico, naj skrči nasade v toliko, da mu bo v polni meri zadostovala. Kdor mora zaradi hmelja lesti v dolgove, naj ga rajše opusti, ker je vprašanje kdaj

in če mu jih bo sploh kdaj hmelj poplačal. Danes se ponuja za naš hmelj v predprodaji komaj 6 Din za kg, to pa je cena, ki tudi najtrdnjega hmeljarja mora spraviti na beraško palico. Umik na vsej črti, temeljito skrčenje nasadov, to je **edina** rešitev iz sedanje težke hmeljske krize.

Maloštevilne nasade, ki jih še obdržimo, pa negujemo z vso skrbjo in ljubeznijo, ki jo zahteva zlahtna hmeljska rastlina. Naš cilj mora biti pridelati čim

najboljše blago ne glede na množino. Vse kaže namreč, da se bo samo še res prvovrstno in v vsakem oziru brezhibno blago dalo spraviti v denar, vse drugo pa bo ostalo neprodano.

Na delo torej! Krčimo, skrčimo čim bolj, kar pa še obdržimo, obdelujemo in gojimo bolj skrbno kakor doslej, da bomo pridelali res blago, ki se bo še dalo spraviti v denar. To je edina umestna beseda v današnjih, za hmeljarstvo tako bridko resnih časih.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Kdaj in s čim škropimo sadno drevje v dobi vegetacije?

Jos. Priol.

Brez dvoma umestno vprašanje, če pomislimo na obilico zatiralnih sredstev, ki se vsiljujejo iz dneva v dan z več ali manj spretno reklamo našim kmetovalcem. Ni čuda, ako spričo priporočanja številnih sredstev z najrazličnejšimi imeni, ki pa navadno nič ne povedo, upade marsikomu pogum, da škropljenje v svojo lastno škodo često sploh opusti.

Mnogi poskusi, ki smo jih izvršili v poslednjih letih na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru malodane z vsemi znanimi fungi- in insekticidi, **so pokazali posebno ugoden učinek škropljenja v dobi, ko se začne drevje spomladi razvijati.** S probujajočo naravo prične tudi življenje zajedalcev, ki so prezimili v otrpnjenem stanju, ali kot jajčeca in bube na drevju in v zemlji. Le-ti so sedaj občutljivejši za razne strupe nego pozimi v času globokega zimskega počitka. Po naših izkušnjah je zategadelj spomladansko škropljenje drevja važnejše od zimskega, ne da bi hoteli s tem zimsko škropljenje omalovaževati.

Zlasti zadovoljive uspehe dosežemo, ako poškropimo drevje z 1 do 1½ % bordoško brozgo v mesecu aprilu, in sicer tedaj, ko so se pokazali prvi zeleni lističi, a so cvetni brsti še zaprti. S tem omejimo v najizdatnejši meri razširjenje škrlupa (fusikladija), ki napada v tem času nežne zelene dele ter bolezen takorekoč v kali zatremo. Težave nam povzroča okolnost, da ne odganjajo vse sorte hkrati, marveč je v razvoju večja ali manjša razlika. Vsekakor mora biti škropljenje izvršeno, preden se začne cvetni brsti odpirati, oziroma preden se pokažejo prvi cvetni lističi. Med cvetjem ne škropimo, ker bi se oškodovali nežni cvetni deli in preprečila oplodba.

Neposredno po cvetju, ko so se cvetni lističi že večinoma osuli, škropimo v drugič, toda tedaj s 3 % žveplovo-apneno brozgo, ki ji dodamo 150 g apnega arzenjata na 100 litrov tekočine. Posebno paznjo obračamo sedaj na to, da so sadni zametki (plodiči) temeljito zadeti, s čimer uničimo poleg škrlupa jabolčnega zavijača (črvivost), ki se začne kmalu po cvetju pojavljati na plodovih. Ker gloda zavijačeva gosenica, preden se zavrta v plod, nekaj dni v mušji jamici, je **pravočasna izvedba drugega škropljenja odločilne važnosti za dosego popolnega učinka.** Čim se je namreč mušja jamica zaprla, škropivo

(arzeniat) gosenici ne pride več do živega in je dotični plod izgubljen.

V svrhu čim popolnejšega uničenja zavijača ter omejitve škropimo 3—4 tedne po cvetju, ko so plodovi prilično za oreh debeli, z žveplovo-apneno brozgo in apnenim arzeniatom v isti koncentraciji v tretjič. Z ozirom na dodatek arzenjata mora biti to škropljenje končano vsaj 4—5 tednov pred košnjo, da bo mogel odprati dež škropivo iz trave. Koder se prideluje pod drevjem zelenjava, rano jagodasto sadje itd., je najbolje, da arzenikovih pripravkov ne uporabljamo.

Pri drugem in tretjem škropljenju ima po naših izkušnjah žveplovo-apnena brozga prednost pred bakreno-apneno zmesjo (bordoško brozgo), kajti pri slednji se dogaja, da škropivo pri občutljivih sortah, kakor londonski peping, grafensteinc, rumeni bellefleur i. dr., listje več ali manj opali, dočim plodovi z nežno kožo oplutenijo in zadobe nevšečno vnažnost.

Izmed novejših sredstev se je obnesel v naših nasadih nosprasen, ki vsebuje 10 % bakra in 5 % arsena ter učinkuje hkrati proti zavijaču in škrlupu. Škropivo pripravimo tako, da raztopimo v 50 l vode 1½ kg nosprasena ter ponovno temeljito premešamo s kako trdo brezovo metlo. V eni uri je nosprasen raztopljen. Medtem raztopimo v drugi posodi v 50 l vode ¾ kg gašenega, ali ⅓ kg (375 g) živega apna. Končno zlijemo med mešanjem apneni belež k raztopini nosprasena, ali tudi obratno, pri čemer dobimo 100 l škropiva. Pravilno pripravljeno škropivo pobarva fenoltaleinov papir rdeče; v nasprotnem primeru dodamo še nekoliko apna.

Nosprasen prihaja v poštev za drugo in tretje škropljenje v dobah, ki so bile navedene pri žveplovo-apneni brozgi. Na listu in sadju se škropivo jako dobro pozna. Pri lanskoletnih poskusih se je našlo pri drevju, poškopljenem z nosprasenom, 91,9 % zdravega, 2,1 % črvivega in 6 % krastavega sadja. Na neškropljenem (kontrolnem) drevju je pa bilo 62,1 % zdravih, 15 % črvivih in 19,9 % krastavih plodov. Približno isti uspeh se je pokazal pri žveplovo-apneni brozgi z dodatkom apnena arzenjata in je potemtakem odvisno v glavnem od cene, za katero sredstvo se odločimo.

V naših razmerah trikratno škropljenje drevja navadno zadošča. Le take sorte, ki so za škrlup posebno občutljive (londonski peping, mošancelj, zlata parmena, gdanski robač, boskovka, klapovka, zimska dekanka i. dr.), bi kazalo v toplih in vlažnih letinah poškopiti z žveplovo-apneno brozgo v drugi polovici julija ali v začetku avgusta še v četrti.

Arzenjata sedaj ne pridevamo, ker obstoja nevarnost, da ga dež do spravljanja pridelka ne izpere docela in je tako sadje zaradi možnosti zastrupljenja za uživanje nevarno. Iz istega razloga tudi ne kaže uporabljati v tem času drugih arzenikovih pripravkov, urania zelenila, nosprasena, nosprasita in fungarana. Da je potrebna pri uporabi takih sredstev izvestna previdnost pri pripravljanju škropiva in škropljenju, ni treba posebej poudarjati.

Pravilno in o pravem času izvršeno škropljenje se v sadjarstvu, ki je usmerjeno na proizvodnjo namiznega sadja, zlasti jabolk in hrušk, vedno izplača in bo treba posvečati temu vprašanju v bodoče največjo pažnjo.

Preizkušnja raznih sredstev za zatiranje listnih uši.

Dr. Milena Perušek.

Sredstva so se preizkušala (junija in julija leta 1930.) v laboratoriju poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani in na prostem. Poskusi v laboratoriju sicer ne ustrezajo v vsakem oziru razmeram v praksi, vendar imajo pred poskusi na prostem velike prednosti. Presoja učinkovitosti raznih sredstev je pri poskusih na prostem zelo težavna. Kajti nemogoče je, dobiti za primerjalne poskuse na prostem rastline, ki bi nudile povsem iste pogoje. Velikost in oblika rastlin n. pr. je lahko vzrok, da se neenako poškrope in se tako dobe rezultati, ki ne odgovarjajo dejanskim razmeram. Ako ostane del rastline nepoškropljen, se lahko tukaj preostali škodljivci hitro razmnože in se zato pokaže nepovoljen uspeh pri sicer prav dobrem sredstvu. Ravnotako se dobi nepravilna slika o učinkovitosti raznih sredstev, ako so rastline različno močno napadene ali ako pridejo škodljivci šele po škropljenju na rastline od drugod. Sredstvo lahko vpliva tudi samo kot strašilo, ne da bi živali uničilo. Pri takem sredstvu zapuste škodljivci rastlino, sredstvo pa se smatra napačno kot učinkovito.

Se mnogo težje se dajo primerjati uspehi poskusov, ki so se vršili na raznih vrstah rastlin in ob različnem času. Tudi pridejo v poštev talne in vremenske prilike, ki lahko vplivajo različno na učinek sredstva. Različne vrste škodljivcev in živali v raznih štadijih razvoja tudi lahko reagirajo različno na isto sredstvo. Nekateri škodljivci zapuščajo ob gotovem času svojega gostitelja in se selijo na drugo rastlinsko vrsto. Ako se slučajno škropi ob takem času, se pokaže sredstvo kot učinkovito, čeprav morda v resnici ni dobro.

Pri laboratorijskih poskusih se skušamo kolikor mogoče osvoboditi vplivov, ki motijo jasno sliko o učinkovitosti sredstev. Predvsem gledamo na to, da so pogoji pri vseh poskusih, katerih rezultate primerjamo, po možnosti enaki. Tudi napravimo poskuse čim enostavneje (n. pr. ne škropimo cele rastline, temveč posamezne dele, ki jih lahko dobro pregledamo). Na ta način dobimo rezultate, ki jih lahko izrazimo številčno, medtem ko se moramo pri poskusih na prostem zadovoljiti samo s splošno sodbo.

Laboratorijski poskusi.

Za primerjalne poskuse so se vzele po možnosti enake mladike ribeza z nekrlatimi ribezovimi ušicami (*Macrosiphum ribicola*).

Kodravi listi so se odstranili, tako da je moglo imeti sredstvo neoviran dostop do ušic, ki so tvorile gosto prevleko na gornjem koncu vejice. Z ročno škropilnico sta se dobro poškopili po dve vejici z istim sredstvom. Ko je tekočina odtekla, so se vtaknile vejice skoz preluknjane zamaške v kozarčke z vodo. Kozarčki so se postavili na velike krožnike, katerih robovi so se namazali z goseničnim lepom, da uši, ki bi padle žive na krožnik, ne bi mogle uiti. Za kontrolo sta se postavili po dve neškropljeni vejici. Poskusi se niso mogli napraviti z vsemi sredstvi naenkrat, ker je določevanje števila živih in mrtvih živali (po nekaj stotin na eni vejici!) silno zamudno, temveč se je preskusilo samo po dvoje do troje sredstev obenem.

Po približno 15 urah so se ušice spravile narahlo s čopičem z vejice na krožnik ali stekleno ploščo, kjer so se pod povečalom preštete vse žive in mrtve živali. Ravnotako so

Zap. št.	Naziv sredstva	Uporabljena jakost ¹⁾	Rezultati primerjalnih poskusov s škropljenjem ribeza			Povprečni rezultati vseh poskusov s škropljenjem ribeza, jablane, vrtnice in bezga			Približna cena 10 l škropiva v dinarjih	Izdelovatelj sredstva (oz. zastopnik trrdke)
			Umrljivost ušic po 15 urah	Klasifikacija	Število poskusov	Umrljivost ušic po 5-24 urah	Klasifikacija			
1	Tobačni izvleček	1.5 %	100 %	V	2	100 %	V	3.15	Državni monopol (Ljublj. tobačna tovarna).	
2	Kvasijeva brozga		100 %	V	2	100 %	V	8.75		
3	Petrolejsko-milna brozga	6 %	91 %	V	2	91 %	V	3.06		
4	Špiritno-milna brozga	2 %	73 %	III	2	73 %	III	5.80		
5	Afidon	5 % ²⁾	56 %	I	6	53 %	I	36.20		I. G. Farbenindustrie-Aktiengesellschaft, Leverkusen, Nemčija. („Jugofa“ K. D. Zagreb). Cooper, Mc. Dougall & Robertson Ltd. Berkhamsted, Anglija. (Henrik Eckstein, Novi Sad). „Kaštel“ d. d. Zagreb, sedaj „Biljana“ A. D. Beograd. Schering-Kahlbaum A. G. Berlin, (Artur Sterner, Zagreb). Bohuminski Kemijski zavodi d. d. Novi Bohumin, Č. S. R. (B. Teplý, Zagreb). M. Zoja, Frankfurt a/M., Nemčija. (Dr. Aleksander M. Petrović, Beograd).
6	Kontrafin	0.5 %	91 %	V	6	91 %	V	4.20		
7	Katakis	0.5 %	96 %	V	3	97 %	V	15.00		
8	Dubisan	1.5 % ²⁾	84 %	IV	3	84 %	IV	7.20		
		2 % ²⁾	96 %	V	2	96 %	V	9.60		
9	Eksodin	1 %	100 %	V	4	91 %	V	? ⁴⁾		
10	Morbafin	2 %	60 %	I	5	68 %	II	7.—		
11	Parazoja B	2.5 %	100 %	V	2	100 %	V	? ⁴⁾		

¹⁾ Sredstva so se preskušala zaenkrat le v tisti koncentraciji, ki se običajno priporoča.

²⁾ Poskusi s 3 % koncentracijo ki jo priporoča tvornica) so imele popolnoma nezadostne uspehe

³⁾ Običajno se uporablja to sredstvo v 1 % jakosti; višja koncentracija se je vzela zato, ker je sredstvo že delj časa ležalo in se pri ležanju učinkovitost zmanjša.

⁴⁾ Sredstvo je dobila postaja brezplačno v poskusne svrhe in ni bilo mogoče izvedeti cene.

se preštele tudi živali na krožniku, na katerem je stal kozareček. Kot mrtve so se smatrale one, ki na dotik s čopičem niso reagirale z nobenim gibom. Povprečno število mrtvih uši na obeh, z istim sredstvom škropljenih vejicah, se je izrazilo v odstotkih. Vendar ta vrednost še ne predstavlja prave umrljivosti živali vsled delovanja sredstva, ker se mora upoštevati dejstvo, da se nahaja tudi na neškropljenih vejicah vedno nekaj živali, ki so poginile iz katerikoli neznanih vzrokov.

Pri naših poskusih je znašala naravna umrljivosti na neškropljenih vejicah od 2—17%, vendar največje okrog 7%. Zato se je zaradi enostavnosti vzelo to število kot naravna umrljivost pri izračunavanju umrljivosti vsled delovanja sredstva. Čim višje je število vseh mrtvih živali v % in čim nižja naravna umrljivost, tem manjša je razlika med prvo vrednostjo in umrljivostjo vsled delovanja sredstva. Pri naših poskusih so se upoštevali samo tisti rezultati, pri katerih je bila umrljivost vsled delovanja sredstev višja od 50% in tudi naravna umrljivost je bila dokaj nizka; zato je razlika med številom mrtvih živali v % in umrljivostjo vsled delovanja sredstva primeroma majhna. Ako je naravna umrljivost prav majhna, bi jo lahko kar prezrli in smatrali obe vrednosti za enaki. — Po enostavnem preudarku pridemo do formule za izračunavanje umrljivosti:
$$u_s = \frac{100 (u - u_n)}{100 - u_n}$$
 kjer pomeni u_s umrljivost vsled delovanja sredstva, u_n naravno umrljivost, u število mrtvih uši v %. N. pr. na škropljenih vejicah bi bilo povprečno 80% mrtvih uši, naravna umrljivost znaša 7%, potemtako bi bila umrljivost $\frac{100 (80 - 7)}{100 - 7} = 78,5$ ali okroglo 79%.

Preizkušena sredstva so se glede učinkovitosti razvrstila na ta način: z I so se označila sredstva, pri katerih je znašala umrljivost ušic 51—60%, z II sredstva z $u_s = 61—70\%$, s III sredstva z $u_s = 71—80\%$, s IV ona z $u_s = 81—90\%$ in s V ona z $u_s = 91—100\%$. (Dalje prih.)

Vrt.

Josip Štrekelj.
(Dalje in konec.)

5. Vodni bazen.

Ob suši in kadar na vrtu kaj presajamo, mora biti voda pri rokah. Ako ni vode v bližini, napravimo na kraju, kjer je najlažje zbirati vodo, primeren odprt bazen, da solnce ogreva vodo. Mrzla voda je sadežem škodljiva. Bazeni mora biti obzidan s poševnim zidom ali betonom (v škarpo), da ga pozimi led ne razdene.

6. Kompost.

Na kmetih porablamo kuhinjske in zelenjadne odpadke za živinsko krmo, listje in za krmo nerabno steblovje pa za steljo. Kjer pa ni živine pri hiši, spravljamo vse to na kup na določen prostor. To mešanico prevržemo tri- do štirikrat v letu ter potrosimo vmes nekoliko apnenega prahu, kar povzroči, da čimprej sprsteni in postane izvrsten gnoj. Ako ni drugod prostora za kompostni kup, naredimo to na vrtu v kakem kotu, okrog katerega nasadimo lepotično grmovje. Kompostni gnoj je izvrstno gnojilo za vse kulture, za cvetličarstvo pa neobhodno potreben.

7. Vrtna lopa.

Vrtna lopa (uta) je na vrtu potrebna naprava za počitek, razgovore in za razna gospodinjska dela.

Sredi lope postavimo mizo in ob njej udobne klopi, za sedenje. Kadar te obišče prijatelj, spremi ga v uto, sredi zelenja in cvetic, in obema bo dobro. Vrtno lope so zidane, lesene ali prosto narejene iz pokončnih stebrov in počeznih drogov in količev. Pokrivajo jih z opeko ali z deskami. Zidane in z lesom obite s streho so precej drage in za večino nezmagljive. Za letni topli čas so pa tudi nepripravne, ker je notri vroče in soparno, da smo rajši na planem. Bolje bo, da jih naredimo iz neolupljenih (neobeljenih) pokončnih stebrov in počeznih drogov in palic. Od slemena poševno navzdol pa položimo in pritrdimo kot špirovce navadne kole v razdalji 25 cm. Ob taki uti posadimo ovijalke ali plezalke, n. pr. Baldschuanov ajdovec, glicino, divjo trto, trobenovko (bignonja radicans), srobot (clematis), trto riparijo ali pa drugo. Te rastline v dveh letih popolnoma obrastejo vrtno lopo in nam nudijo zračno in hladno zatočišče. Enoletne rastline, kakor n. pr. turški fižol, japonski hmelj, slak, lepotične buče i. dr. niso tako pripravne in priporočljive. Res, da v taki lopi nismo obvarovani pred dežjem, je pa vse druge dni notri prijetneje. Druga dobra stran je, da ne stane denarja, razen žebeljev, ker primeren les za to dobimo v vsakem kupu posekanih in za ogenj namenjenih drv.

8. Nabava rastlin in semena.

Od potujočih prodajalcev in na trgih ne kupuj semena, ker boš prevaran. Ako ga potrebuješ, obrni se na trgovine s semenom, ki ti nudijo za kalivost in sorto poročstvo. Skrbi pa vedno, da pridelav z zadostni množini seme doma. Z lepotičnim grmovjem in s cveticami trajnicami te bodo najboljše poslužili trgovski vrtnarji, ako ne dobiš pri sosedih takih sadik. Večino lepotičnega grmičevja razmnožimo s potaknjenci, vse pa s koreninskimi odganjki, s polžnicami in z grobanicami.

Notice.

Sresko načelstvo v Murski Soboti in Lendavi je izdalo po iniciativi kmetij, referenta prav. umestno in poučno odredbo o negi sadnega drevja in o obveznem zatiranju škodljivcev in boleznih na sadnem drevju. Odreja se najkasneje do 30. aprila t. l. na podlagi tozadavnega zakona, očistiti drevje suhih, napadlih in bolnih vej, odstraniti vse bolno drevje, predvsem ono, ki je napadeno po lubaderju itd. Dalje priporoča, ko se bo drevje očistilo, prvo škropljenje s karbolinejevimi sredstvi, drugo po cvetju z raztopino modre galice in apna ter dodatkom 10—15 dkg urania-zelenila, tretje pa 5 do 6 tednov pozneje, in sicer kakor pri drugem škropljenju.

Sadljarska in vrtnarska podružnica v Ptujju je pozvala s posebno pozivnico svoje člane, da gnojijo sadnem drevju, dalje, da se drevje očisti mahu in lišajev ter suhih vej in priporoča škropljenje drevja z raznimi sredstvi, predvsem z arborinom, žveplovo-apneno brozgo in s kalcijevim arzenatom, sedaj pred sokom. V tamkajšnji okolici je na sadnem drevju vsepolno gnezid gosonic, glogovega belina in zlatice. Tajništvo je izdalo navodilo, kako je zatirati te škodljivce. Obenem tudi priporoča zatiranje cvetožera, ki uniči včasih 80% sadnih cvetov. Sadjarjem priporoča škropljenje z 10 do 15% žveplovo-apneno brozgo in nameščenje lepljivih pasov. Končno tajništvo tudi omenja, da se bo letos v jeseni vršila v Ptujju velika pokrajinska sadna razstava. Pokroviteljstvo razstave je prevzel g. ban dr. Marušič.

Vinarstvo in kletarstvo.

Silnica in siljenje trt-cepljenk.

Joško Glaser.

Po nastopu trtne uši, ki je uničila do malega skoraj vse naše stare do tedaj necepljene vinograde, so si vinogradniki po navodilih vinarskih strokovnjakov pomagali na razne načine, da ohranijo vinskotrt pred propadjo.

Poskušali so vbrizgavati žvepleni ogljik v zemljo. To delo je drago in učinek je bil zadovoljiv le v težji zemlji. Najvažnejše in najbolj učinkovito za ohranitev vinske trte, je bilo cepljenje ameriških trt, ki so proti trtni uši odporne. To delo se je najbolj obneslo ter zavzelo tak razmah, da dandanes ni najti vinograda, ki ni na ameriški podlagi. Cepljenje je bilo začetkoma dokaj otežkočeno, ker je še bilo pač v povojih. Rabili so plutovino in kleščam slično orodje, s katerim se je plutovina, obstoječa iz dveh polovic, na cepišče pritisnila in nato z žico zvezala. Da je bilo to delo sila zamudno, je umevno. Poskusili so cepljenje s stroji, s sadro itd., ki pa se tudi ni obneslo in vse te priprave najdemo še samo v kakem šolskem muzeju ali zbirki učil na kmetijskih šolah. Cepljenje z roko na suho in zeleno je edino ohranilo svojo praktično vrednost. Tukaj hočem opisati suho cepljenje in siljenje trt.

Novi način cepljenja vinske trte na suho, je enostaven. Prakticiramo angleško kopuliranje z jezičkom na podlagi in cepiču, nakar le-te natakemo na podlago; cepiče omotamo in zavežemo s primerne debelim sukancem, namažemo v izogib izsušenja z ilovico in všolamo v trsnico. Tako postopamo, če cepljenk ne silimo.

Skoraj sporedno s tem načinom cepljenja in všolanja trt se je začelo takozvano siljenje cepljenih trt. Rez na podlagi in cepiču mora biti tukaj bolj kratka, jezički bolj debeli in vezanje s sukancem odpade. Trte vložimo v primerne zaboje in jih postavimo par tednov na toplo. Toplota in vlaga povzročita, da se tvori na spojiščih kalus, vsled česar se oba dela, podlaga in cepič, več ali manj trdno primeta.

Dandanes je siljenje cepljenk vpeljano že skoraj v vsakem malo večjem trsničarskem podjetju. Pa tudi manjši trsničarji si pomagajo na bolj preprost način, da silijo svoje trte po hlevih, pa tudi po drugih prostorih, ki se dajo kuriti.

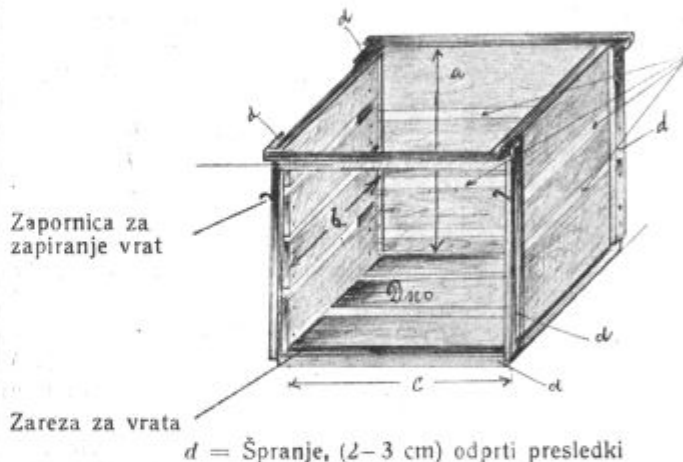
V sledečem hočem podati nekaj izkušenj, ki sem si jih stekel tekom 20 let, kar se z malimi presledki bavim s trtničarstvom.

Za uspešno siljenje cepljenk je potrebno: 1. primeren prostor, ki omogoča ogrevanje; 2. primerni zaboji; 3. dovolj borove ali smrekove žagovine; 4. mah ali drobna lesena volna in 5. precej pazljivosti.

Silnica (zidana stavba s celo ali vsaj enostransko stekleno streho in štelazami, na katere se postavijo zaboji) je sicer precej draga stavba, ki se pa tekom let dobro izplača. Pravilo pri zgradbi takih stavb naj bi bilo, da je vsak prostor kar najbolj izrabljen. Stavba naj ne bo previsoka, rajše bolj na dolgo raztegnjena. Nizka silnica ima bolj enakomerno toploto. Pri visokih silnicah je vkiadanje za-

bojev otežkočeno. Peč za kurjenje naj bo v predprostoru in tako urejena, da lahko kurimo z različnimi odpadki (rožje itd.). Dimnik naj teče skozi vso silnico, da na ta način izrabimo toploto dima. Moderne silnice imajo tako urejen dimnik, da je odvajalna cev dima na dnu silnice v primernem žlebu, ki je pokrit z debelimi latami, po katerih hodimo, odnosno je dimnik v tla tako vdelan, da nam ne odvzame nikakega prostora. V dosegu hitrejšega in cenejšega ogrevanja silnice lahko ob stenah iste napeljemo cevi z vodo, katero ogreva toplota iz peči.

Zaboji naj bodo enako veliki, trpežni, lahki in čim manj z železom obiti. Sponke in drugo sklepno železo ni primerno, ker to prehitro rjavi in razpada; s takimi zaboji je sama sitnost. Veliko sem videl zabojev, a noben sistem mi ni ugajal. Preden sem si uredil v Kapeli silnico, sem si pri raznih trsničarskih podjetjih ogledal zaboje in končno sem si sestavil zabojo, ki ustreza po svoji enostavnosti in ličnosti

Mere zaboja:

globočina a 50 cm

širina b 50 cm

dolžina c 52 cm

debelost desk in stranskih lat (d) 1,8 cm.

Slika 20. Zabojo za siljenje trt.

ter trpežnosti vsem zahtevam. Poleg tega pa na njem ni drugega železa, kakor žreblji, s katerimi je zbit, in dve zapornici. Zabojo ima v notranji luči sledeče mere: globočina 50 cm, širina tudi 50 cm, dolžina pa 52 cm. Uporabljene deske in late imajo debelost 18 mm. Sprednja stran, takozvana vrata, je del zase. Dno ima ob strani čez vso dolžino primerne široko in približno 1 cm globoko zarezo, v katero se vtakne spodnji, primerne zožen del vrat, nakar se pritisnejo vrata k zaboju in se na zgornji strani pritrdijo z omenjenima dvema zapornicama. Med posameznimi deskami, iz katerih so zbite stranice, so presledki 2—4 cm. Stranice drži skupaj ob strani lata. Ob zgornji, sprednji in zadnji strani zaboja, je pritrjena približno 3 cm široka lata, da se zabojo pri prestavljanju in nošnji lahko poljubno dviga.

Za vlaganje cepljenk je najboljši material borova ali smrekova žagovina. Le-to v primerno veliki kadi ali drugi posodi tik pred uporabo polijemo z vrelo vodo, da uničimo kali plesnobe. Sicer pa sveža smolikava žagovina itak ne dopušča razvoja plesni.

Za vlaganje trt vzamemo toplo žagovino, ki pa mora biti tako mokra, da se pri lahkem pritisku z roko cedi voda iz nje. Špranje zamašimo z mahom ali leseno volno, ki smo jo poprej polili s kropom. Leseno volno rabimo tudi za pokrivanje že vloženi cepljenk.

Vlaganje trt: Zaboju, kateremu odvezamemo vrata, denemo na kak nizek podstavek, drug zaboju pa tako, da je zgornji odprt del zaboja obrnjen proti vlagatelju, del za vratca pa je zgoraj. Špranje v zaboju zamašimo z mahom ali leseno volno. Na zgornji del zaboja, ki je obrnjen proti vlagatelju, se kake tri prste od roba pritrdi z majhnimi zagvozdami notranjosti zaboja odgovarjajoča do 20 cm široka deščica. Na stranico, začasno dno zaboja, denemo približno 5 cm na debelo poparjene še tople žagovine. Na to denemo vrsto cepljenk, zopet žagovine itd., dokler ni zaboju poln. Pri tem po potrebi pomikamo deščico vedno višje in višje, da nam služi za ravno in enakomerno vlaganje cepljenk, od katerih morajo biti cepiči vsi v enaki višini. Seveda ob straneh, posebno zadnji, ki je faktično dno, dobro stlačimo poparjeno žagovino. Ko pa je zaboju, v katerem smo spravili 700 do 900 cepljenk, kar je odvisno od debelosti ključev, poln, vložimo in s tem vratca pritrdimo. Deščico odstranimo in zaboju prevrnemo, da stoji na svojem pravem dnu. Dobro in trdno vložene cepljenke se pri tem postopanju niti zganiti ne smejo in tvorijo cepiči popolnoma ravno ploskev. Na to denemo na vrh do 3 cm na debelo dobro poparjene lesene volne. Na volno pa še poparjene vroče žagovine in zaboju je pripravljen za silnico. V tako zapakovanih zabojih meri toplina okroglo 20 do 25° C. Ta toplota je potrebna za enakomerno tvorbo kalusa, kajti, če se vrši vkladanje trt z mrzlo žagovino, tedaj se cepljenke ob straneh zaboja, ko se v silnici začne kuriti, hitreje segrejejo in začno prej tvoriti kalus in poganjati, dočim one v sredini zaostanejo v razvoju.

Silnico, ali kak drug prostor, ki naj služi za siljenje trt, pa moramo med vlaganjem zabojev, ki se ne izvrši v enem ali dveh dneh, držati toplo. Navadno zadostuje za to ogrevanje že solnčna toplota in zakurimo samo ob meglenih dneh, ker bi se v nasprotnem primeru zaboju preveč ohladili. Med vlaganjem zabojev naj bo torej toplina v silnici 20 do 25° C.

Ko je silnica založena, začnemo s siljenjem. V peči zakurimo. Vsa okenca in zračnike zapremo. Toplino tekom 2 dni dvignemo na 30° C. Dimnik polijemo večkrat z vodo, da se tvori para. Zrak naj bo vedno vlažen. To se najbolj čuti na tem, da se človeku, ko stopi v silnico, tvori na licu in rokah rosa. Tupatam poškopimo zaboje in stene s škropilnico, da se tvori čimveč vlage. Cepljenke, pod odejo lesne volne in žagovine pa so itak dovolj na vlažnem, ker smo jih vlagali v zelo mokro žagovino. Navadno jih ni treba škropiti, ker vlažen zrak itak preprečuje izhlapevanje. Izkušstvo nas uči, da se tvori pri cepljenkah, ki so premokre, slabši kalus in je zarastek

vsled tega slabjši. Termometer kaže še vedno 30° Celzija. Ker kurimo samo do 11. ponoči, pada do 5. ure zjutraj termometer navadno za 5 do 7°. To nič ne de, saj je temperatura v zabojih vsled dobre odeje precej stalna in enaka, to je okroglo 25° C.

Čez kakih 6—7 dni, računši od začetka siljenja, pogledamo, kako napreduje siljenje. V to svrhu dvignemo na enem prvo vloženi zabojev nekoliko odejo lesene volne in vidimo, da se je začel na zgornjem delu cepiča tvoriti kalus. Še bolje vidimo tvorbo kalusa, če odpremo stranska vrata. Tu odstranimo nekoliko žagovine, da pridemo do cepljenk, katerih cepiča so v tem času že navadno več ali manj obdana in spojena s kalusom. Vse zopet lepo zakrijemo in počakamo še kaka 2 do 3 dni. Nato zopet kontroliramo in videli bomo, da so zgoraj že vsa cepiča več ali manj spojena s kalusom in da je večina očes že zbrstela. (Omenim še, da je strogo paziti na to, da razne sorte neenako brstijo.) Nategnila so se za en cm in več. To je znak, da moramo take zaboje takoj odkriti. Odejo lesne volne in žagovino takoj odstranimo. Če ta čas zamudimo, nam mladice silno hitro zrastejo in začnejo predirati odejo in dobé dolge „vratove“. To pa je pogreška. Mladice morajo biti čokate, kar dosežemo edinole s pravočasnim odkritjem odeje. S kurjenjem prenehamo. Toplota v silnici polagoma pada. V začetku zračnike odpremo samo po dnevno. Po preteku par dni moramo vedno bolj zračiti in v 6 dneh po prenehanju kurjenja dosežemo, da so lahko okna in zračniki odprti že cele noči. Mladice cepljenk, ki so bile po odkritju popolnoma rumene, so na svetlobi ozelenele. Tako utrjene cepljenke je najbolje dati še 2 do 3 dni iz silnice v kak drug primeren, dovolj zračen in svetel prostor (kolarnico in slično), oziroma, cepljenkam nič ne škoduje, če jih denemo na prosto. V tem slučaju jih je treba ponoči zavarovati proti eventualni slani s tem, da zaboje čez noč pokrijemo z deskami ali vrečami. Tako pripravljene cepljenke so godne za všolanje v trsnico.

Kako se pa to delo izvede, je itak vsakemu trsničarju znano. Zaboje odnesemo kar v trsnico. Stranska vrata odpremo, žagovino odstranimo, cepljenke otrebimo korenin in jih vložimo v grobe. Najbolje je, da mlade zelene poganjke popolnoma zakrijemo z drobno zemljo (pri težki zemlji pokrijemo grebene s peskom), to pa zaradi tega, da nam slana mladik ne pomori.

Pravila

Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru.

(Dalje.)

§ 5.

Sprejemanje članov, izstop in izključitev iz društva.

Člani se sprejemajo na ustno ali pismeno prijavo pri društvenem odboru, oziroma podružničnih odborih. Vsi ti odbori lahko sprejem odklonijo, ne da bi morali navajati razloge.

Iz društva lahko izstopi vsak član, kadar hoče. Svoj izstop mora javiti društvu pismeno najkasneje en mesec pred koncem leta, drugače mora plačati članarino tudi še za vse sledeče leto.

Društveni odbor lahko izključi take člane, ki članarine ne plačujejo redno, ali ki delujejo na katerekoli način proti

društvu, ne da bi bili s tem odvezani plačevanja članarine za dotično leto.

Izključeni člani se morejo pritožiti ha občni zbor.

§ 6.

Društveni odbori.

Društvo vodi glavni odbor, ki ga tvorijo: predsednik, podpredsednik, 12 izvoljenih odbornikov in urednik društvenega glasila.

K vsem sejam glavnega odbora se vabi načelnika kmetijskega oddelka, šefa kmetijskega odseka, referenta za vinogradništvo in kletarskega nadzornika kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, ravnatelja banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru in ravnatelja banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Funkcijska doba odborova traja do vsakokratnega rednega občnega zbora.

Člani glavnega odbora si izvolijo izmed sebe tajnika in blagajnika, lahko pa tudi eden oboje opravlja.

Glavni odbor sklepa z absolutno večino glasov. Pri enakem številu glasov odloča glas predsednika. Za veljavnost sklepov je potrebna navzočnost najmanj polovica odbornikov ter predsednika ali podpredsednika.

Blagajnik vodi blagajniške posle po odborovih določilih. On je vsekakor osebno odgovoren za stanje blagajne.

Vse obvezne listine, zadevajoče društvo, podpisujeta predsednik ali podpredsednik in tajnik, pri denarnih zadevah tudi še blagajnik. Na zunanjo zastopa društvo predsednik, oziroma podpredsednik in tajnik.

Predsednik ali podpredsednik, tajnik in blagajnik morajo bivati stalno na sedežu društva.

Predsednik, podpredsednik, tajnik in blagajnik ter urednik društvenega glasila tvorijo načelstvo glavnega odbora. Delokrog načelstva določa glavni odbor. Načelstvo zastopa glavni odbor in ima seje po potrebi. Sklepčno je, če so navzoči: predsednik ali podpredsednik in še dva člana načelstva. Odločitve, ki so zvezane z večjimi denarnimi izdatki, so pridržane glavnemu odboru, ki ima sejo najmanj enkrat na leto.

(Dalje prih.)

Društvene vesti.

Vabilo na V. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru, III. vinarski kongres in I. banovinsko vinsko razstavo z vinskim sejmom, ki se bodo vršili 9., 10., 11. in 12. maja 1931. v Mariboru.

Spored: 9. maja — sobota: ob 16. uri seja glavnega odbora in delegatov podružnic ter redni letni občni zbor Vinarskega društva v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti v Mariboru.

I. Dnevni red seje glavnega odbora: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Poročilo urednika in upravnika „Naših goric“. 3. Obravnava predlogov in pritožb s strani podružnic in članov Vinarskega društva. 4. Predlogi glavnega odbora za občni zbor: članarina, kraj in čas prihodnjega občnega zbora. 5. Predlogi za volitev predsednika, podpredsednika, 12 odbornikov in dveh preglednikov računov. 6. Slučajnosti.

II. Dnevni red občnega zbora: 1. Otvoritev občnega zbora. 2. Imenovanje dveh zapisnikarjev in dveh skrutinatorjev. 3. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in preglednikov računov. 4. Poročilo urednika in upravnika „Naših goric“. 5. Odbritev odborovih predlogov za dobo do sledečega občnega zbora: višina članarine in kraj prihodnjega občnega zbora. 6. Volitev predsednika, podpredsednika, 12 odbornikov in dveh preglednikov računov za dobo enega leta. 7. Obravnava pred-

logov in morebitnih pritožb s strani podružnic in društvenih članov. 8. Slučajnosti.

10. maja — nedelja: I. ob 8. uri III. vinarski kongres v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti v Mariboru.

Dnevni red: 1. Splošni pregled našega vinarstva, poroča g. Lovro Petovar, predsednik Vinarskega društva itd., Ivanj-kovci. 2. Izvoz vina v inozemstvo, poroča g. Niko Petrič, direktor vinske sekcije Priv. A. D. za izvoz, Beograd. 3. Obnova vinogradov, poroča g. ing. Ivo Zupanič, referent za vinogradništvo pri kr. banski upravi, Ljubljana. 4. Resolucija. — II. ob 11. uri 30 minut otvoritev I. banovinske vinske razstave z vinskim sejmom v dvorani pivovarne „Union“ na Aleksandrovi cesti v Mariboru.

11. maja — ponedeljek: Izlet: 1. Ogled banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru. 2. Ogled banovinske trsnice in drevesnice v Pekrah, Tvornice za dušik v Rušah in elektrarne Fala. 3. Ogled Rogaške Slatine. 4. Ogled Zgornjih Slovenskih goric od Svečine do Št. Ilja. — Izletov se morejo udeležiti samo tisti, ki se bodo do 5. maja 1931. pri Vinarskem društvu v Mariboru zanje prijavili.

12. maja — torek: Vinska razstava z vinskim sejmom bo trajala 10., 11. in 12. maja 1931. in bo odprta vsak dan od 8. do 18. ure. Zaključek.

Maribor, dne 1. aprila 1931.

Predsednik:

Lovro Petovar, I. r.

Tajnik:

Josip Zabavnik, I. r.

Opomba. § 8. pravil Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru določa med drugim: Redni občni zbor Vinarske podružnice se mora vršiti za končano poslovno dobo v mesecu aprilu. Občni zbor je sklepčen, ako je navzoča vsaj četrtina članov, sicer je sklepčen pol ure kasneje pri vsakem številu navzočih članov. Za veljavnost sklepov je potrebna nadpolovična večina glasov. — Podružnice si izvolijo na svojem rednem občnem zboru delegate, kot njih zastopnike za redni občni zbor Vinarskega društva, in sicer za prvih 20 članov po enega, za vsakih nadaljnjih 20 članov zopet po enega delegata; morebitni nadaljnji ostanek od najmanj 10 članov se računi za nadaljnje enega delegata. En delegat sme imeti največ tri glasove; izkaže se s pooblastilom. Za vsaj enega delegata z enim glasom mora imeti podružnica najmanj 15 članov. — § 9. pravil določa med drugim: Občni zbor Vinarskega društva je sklepčen, če je zastopana po podružničnih delegatih vsaj desetina v podružnicah organiziranih članov. Pri nesklepčnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje pri vsakem številu udeležencev.

Notice.

Polovična vožnja za obiskovalcev I. Banovinske vinske razstave, združene z vinskim sejmom, ki bo od 10. do 12. maja 1931. v Mariboru. — Generalna direkcija državnih železnic, komercialno odelenje v Beogradu je z naredbi 7. dne 24. marca 1931., G. D. br. 25.103/31., odobrila polovični popust vozne cene za obiskovalce I. Banovinske vinske razstave in sejma, ki bo od 10. do 12. maja 1931. v Mariboru. Ta popust velja od 6. do 16. maja 1931. za vse vlake jugoslovanskih državnih železnic, izvzemši S. O. E. — Legitimacije za polovično vožnjo se dobe pri Vinarskem društvu za Dravsko banovino v Mariboru. Naročilom legitimacij je pridjati po dva Din v znamkah za vsako legitimacijo. — Za razstavne predmete velja popust, predviden v tarifi del II., odsek B XIII.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 6. Hočem zasaditi vinograd, ki se mi je popolnoma izrodil. Zasadil bi le najboljše sorte in to največ štiri. Lega je južna, zemlja laporasta. Nameravam vzeti sorte neu-

burgovec, silvanec, laški rizling in traminec, in sicer na podlagi riparia portalis in rupestris Goethe št. 9. **Kakšne sorte naj sadim v vinogradu in na kateri podlagi? Ali imajo novo zasajeni vinogradi kake davčne olajšave?** (I. G. v M.)

Odgovor: Za tamošnjo lego, svet in vinski okoliš priporočamo sorte laški rizling, silvanec in traminec, katere 3 sorte docela zadostujejo in dajejo prav dobro vino z buketom. Neuburgovec je sicer vsako leto roden, toda daje le navadno namizno vino brez izrazitega bukeja. Laški rizling in traminec, ki bolj pozno zorita, spadata na ugodne, višje, tople lege, silvanec pa posadite nižje. Laški rizling in silvanec prav dobro uspevata na podlagi rupestris št. 9; pa tudi za traminec vzemite to podlago. — Glede davčne oprostitve po zadnji davčni reformi se po členu 11., točka 2., zakona o neposrednih davkih oproščajo zemljarine vinogradi, če se napravijo: 1. na vinogradniških tleh z domačo vinsko trto na odobreni podlagi: za štiri leta; 2. na kamenitih ali peščenih tleh z domačo vinsko trto na odobreni podlagi: za 10 let; 3. na svižu (pesku) z domačo necepljeno ali cepljeno vinsko trto na odobreni podlagi: za 20 let. — Po členu 14., drugi odstavek, istega zakona se pravica do oprostitve odnosno olajšave pridobi s posebno prošnjo, ki se mora vložiti pri pristojnem davčnem oblastvu do konci leta, v katerem so nastali pogoji za oprostitvev, odnosno z davkom za ves minuli čas do konca leta, v katerem se je prošnja vložila.

F. V.

Vprašanje 7. Imam pašnik, ki je bil pred 50. leti vinograd. Tega je čez 50 arov ali približno en oral. Kjer je bolj debela zemlja, bi rad sedaj posejal oves in travno seme, kjer je pa šodernata zemlja, bi pa posejal pečinsko deteljo (Felsenklee), ako je ta detelja dobra za molzne krave. Svetujte mi vrste in množino semena, ki jih naj posejem. (F. B. v R.)

Odgovor: Iz Vašega vprašanja ni razvidno, kakšna je zemlja, kjer je bil pred leti vinograd in ki jo hočete zasejati z ovsom in travno mešanico. Vi samo pravite, da je bolj debela. Kolikor moremo iz tega sklepati, bo še najbolj pravilno, ako kupite pri Kmetijski družbi travno mešanico za srednje težko zemljo, in sicer za 30 arov vsaj 15 kg. V plitvi, prodnati zem-

lji in v strmi legi Vam bo najbolj uspevala esparzeta, ki je potrebujete neluščene za 1 ha vsaj 180 kg ali za 20 arov 36 kg in ki jo morate sejati v oves kakor domačo deteljo. Če zemlja ni preplitva in ima dovolj apna, lahko sejete tudi lucerno (za 20 arov 5 kg semena), kar Vas bo manj stalo, a boste imeli obilnejše košnje. Medene detelje (Vi ji pravite pečinska detelja) se nikakor ne izplača sejati, ker je njena krma zelo trda in malo redilna. Na vsak način pa morate setvam primerno pognojiti, da se ruša takoj prvo leto zgosti in se ne vgnezdi plevel. Za travno zmes Vas bo gnojenje najmanj stalo, če potrosite na 30 arov 200 ali vsaj 150 kg nitrofoskala. Za esparzeto oziroma lucerno pa vzemite na 20 arov 100 kg Tomasove žlindre in 40 kg kalijeve soli. Ta gnojila raztrosite enakomerno po vsej površini, preden boste obdelali zemljo in posejali seme.

Ing. Primož Simonič.

Vprašanje 8. V 4. številki letošnjega „Kmetovalca“ v članku „Nekaj misli o rezi šmarnice“, priporoča pisec članka, cepljenje šmarnice pod kožo, ki ga je opisal v „Naših goricah“. Ker pa večina posestnikov šmarničnih nasadov nima tega lista, prosim, da se tudi v „Kmetovalcu“ opiše ta način cepljenja pod kožo, ki se mi zdi najbolj praktičen. (L. K. v G.)

Odgovor: Predvsem si moramo biti na jasnem, da šmarnica ni primerna podlaga in da je cepljenje šmarnice le izjemno postopanje v sili za tiste, ki so svoječasno v pravih vinogradnih legah sadili šmarnico, misleč, da ravnajo prav, in ki posedujejo danes mlajše šmarnične nasade z bujno rastjo ter upajo, da bo tako precepljen vinograd izdržal vsaj še kakih 15 let. Slabo rastoče in v nevinorodnih legah zasajene šmarnice ne precepljamo. Če je lega za vinograd ugodna in šmarničen nasad star, je bolje šmarnico izkopati, zemljišče izpremeniti za par let v deteljišče in potem zasaditi vinograd na primerni ameriški podlagi. Če pa je šmarnica zasajena v nevinogradni legi na zemljišču, ki je sposobno za druge kulture, izkopljemo šmarnico, zemljišče pa izkoristimo drugače. Kogar zanima cepljenje šmarnice pod kožo, si naj naroči „Naše gorice“ letnik 1928. in 1930., kjer najde ta način cepljenja obširno opisan.

— k.

Živinoreja in mlekarstvo.

Rudninski kamen za lizanje.

Inž. R. Lah.

Naši živinorejci so že pred vojno ugotovili, da jim živina bolje uspeva, če med krmo pokladajo nekaj **kuhinjske soli**. Sol pospešuje prebavo hrane v želodcu in črevesju, vsled česar se krmila bolje izkoriščajo. Važnost tega dodatka so že davno uvideli merodajni krogi in zaradi pocenitve je že prejšnja monopolna uprava oddajala živinorejcem živinsko sol, ki je bila denaturirana, t. j. pripravljena neužitna za človeško hrano. Po vojni je bilo treba ponovno od strani živinorejcev večletne borbe, da se je od naše monopolne uprave dosegla cenejša živinska sol.

Nadaljnji krmilni dodatek je **klajno apno**, ki ga živinorejci že več desetletij uspešno uporabljajo. Klajno apno nudi snov za napravo kosti, ki so sestavljene iz fosforno-kislega apna. Klajno apno se pridobiva iz kosti. Pokladanje tega sredstva preprečuje kostolomnico, rahitis, šibkost v nogah, posebno pa bolehanje telet in pujskov.

Pri krmiljenju živine je važen tudi **jod**, ki ugodno vpliva na delovanje telesnih žlez, posebno pa na spolne in mlečne žleze. Tako so v novejši dobi strokovnjaki ugotovili, da je večkrat iskati vzrok jalovosti krav ravno v pomanjkanju joda v krmilih. Zato zavisi brejost krav v veliki meri od joda v krmi. Ravnotako vpliva jod tudi na mlečne žleze živali in s tem na mlečnost krav. S poskusi so dognali, da je dodatek malih količin joda hi krmilom zvišal mlečnost pri kravah kakortudi množine tolašče v mleku.

Pri napravi krvi je pri živali potrebno tudi **železo**. Zato opazamo posebno pri mladi živini, ki ji nudimo v krmi železne soli kot zdravilo, zelo ugoden učinek in krepkejši razvoj telesa. Obenem je pa tudi počutje takih živali boljše in obnašanje živahnejše.

Za povoljni razvoj mlade živine so po novejših raziskavanjih potrebni tudi **vitamini**, ki delujejo ugodno na rast in počutje živali. Zato smo začeli pokladati mladi živini tudi ribje olje, ki vsebuje razne vrste vitaminov, deloma pa tudi jod. Če ho-

čemo, da nam bo živina dobro uspevala ter nam nudila čim večji hasek, ji moramo nuditi vse tiste snovi, ki jih živalsko telo potrebuje za povoljen razvoj.

Nastane pa vprašanje, je-li imamo v naši krmi: v senu, slami, repi, krompirju in drugih domačih krmilih zadostne množine tu navedenih rudninskih in drugih snovi, ki jih živalsko telo potrebuje? To vprašanje moramo žal zanikati. Naši travniki so navadno na najslabših zemljah, bodisi popolnoma kamnitih in suhih, bodisi na vlažnih in močvirnatih. Skoraj povsod primanjkuje apna in fosforne kisline, ker gnojimo travnike kvečjemu s hlevskim gnojem ali z gnojnico, redkokdaj pa s Tomasovo žlindro ali z apnom. Naravno, da na takih tleh pridobljena krma ne more vsebovati vseh tistih snovi, ki smo jih zgoraj navedli. Iz tega razloga so naši živinorejci primorani dodajati krmi živinsko sol, klajno apno in po potrebi tudi ribje olje.

V živinorejsko-naprednejših deželah so živinorejci uvideli, da se pokladanje teh krmilnih dodatkov da olajšati; če se vse skupaj nudi živini v primerni obliki in v poljubno uživanje. Tako je profesor dr. Wendt na Finskem sestavil pogačo iz živinske soli, klajnega apna, z dodatkom joda, železa in drugih potrebnih sredstev, ki je trda kot kamen in se ne drobi; nudi se živini v poljubno lizanje, kakor n. pr. solni kamni. To pogačo je ta strokovnjak več let preizkušal na Finskem pri 400.000 glavah živine ter dosegel ž njo prav ugodne uspehe. Imenujemo jo „rudninski kamen za lizanje“.

Ta slani kamen so naprednejši živinorejci že pred enim letom začeli k nam uvažati iz Nemčije. Ker je pa uvozna carina nanj izredno visoka in to vsled tega, ker vsebuje okrog 60% kuhinjske soli, so bili inozemski proizvodi predragi. Zato so naši živinorejci, ki so s tem dodatkom dosegli prav lepe uspehe, skušali dobiti domačo tvrdko, da bi začela izdelovati doma te slane pogače. To se je tudi posrečilo in letos imamo v prometu že domač rudninski kamen za lizanje, ki se oddajo po primerni ceni.

Kako pa pokladamo živini ta rudninski kamen za lizanje? Ti kamni so trdi in se ne morejo tako lahko zdrobiti, vendar jih je vložiti v poseben aluminijast obroček, ki se ga pritrdi k jaslim vsake živine. Brez obročka ga ni priporočljivo pokladati, ker ga živali premetavajo po jaslih sempatja, ga razbijejo, zgrizejo, vsled česar traja mnogo manj časa, nego, če ga morejo samo lizati. V začetku ga vsaka žival slastno liže, ker čuti njeno telo veliko potrebo po soli in ostalih rudninah. Zato tudi traja prva pogača pri vsaki živali komaj mesec dni. Pozneje pa, ko se ga žival že nasiti, in njeno telo ne čuti več tolikšne potrebe po njem, trajajo pogače precej časa. Navadno računimo na leto 8—10 pogač na glavo odrasle govedi. Da bi se žival te soli preveč nalizala, ni nevarnosti.

Tudi Kmetijska družba ima v zalogi te rudninske kamne za lizanje ter jih oddaja po 12 Din komad, aluminijast obroček pa, ki ga je za vsako glavo kupiti samo enkrat, stane 15 Din komad. Priporočamo našim živinorejcem, da si to sredstvo nabavijo, ker jim bo pri vzreji živine mnogo koristilo. Če se kdo boji prevelikih stroškov pri nabavi tega sredstva, mu predočimo današnje načelo, ki velja

v živinoreji mnogo bolj nego kdaj poprej: „Bolje je imeti v hlevu manj živine in jo dobro krmiti ter ji nuditi vse potrebne snovi za razvoj njenega telesa in tedaj bomo imeli tudi mnogo večji hasek od nje.“

Mlekarska propaganda.

Fr. Krištof.

Mlekarska propaganda se naj vrši sporedno z izboljšanjem mlekarstva. Povečana proizvodnja mleka mora najti tudi svoj odjem.

V sedanji krizi, ko se išče način cenenege preživljanja, je najprimernejši čas za to delo.

V sosednji državi vrši to delo prav uspešno nalašč za to ustanovljena družba, ki vrši svojo nalogo prav dobro. Nekaj take propagande se vrši pri nas na velesejmih in je priporočati, da se obdrži. Mnogo je sedaj porabnikov mleka in mlečnih izdelkov, ki jih je privabila ta propaganda. Danes, ko imamo obilo blaga, tudi mlekarnice izvajajo to propagando s tem, da članom oddajajo namesto denarja nekaj blaga in tako tudi porabo mlečnih izdelkov povečavajo. Vsaka mlekarna naj letno priredi tudi v svojem območju nekako mlekarsko razstavo, zvezano z mlekarskim sejmom in pokušnjami. Potrošnja mleka in mlečnih izdelkov naj se kot najcenejše in najredilnejše živilo dvigne med mlekodobavitelji samimi. Prav ni, če kmetija vse mleko odda mlekarni, doma pa uživa čaj. Mleka moramo producirati toliko, da ga bo dovolj za dom in za mlekarno.

V izrazito mlekarskih deželah propagando prav temeljito razumejo. Vsak mlekodobavitelj je obvezan dati letno določeno množino mleka na razpolago za šolsko mladež brezplačno. V gostilnah in hotelih strežejo gostom s čajnim maslom za zajtrk, s sirom pa za kosilo in večerjo, in to je vedno všteto tudi brez naročila. Kako nerazumljivo se sliši, da tujci v naših letoviščih, ki so navajeni mleka in mlečnih izdelkov, istih ne dobe in se morajo dovažati iz oddaljenih krajev. Ali ne bi mogli letovni kraji obdržati v sezoni najboljših mlekarij pri domu, kjer bi mleko najbolje vnovčili in gosti bi bili postreženi z zahtevanim blagom. Izdeluje se pa sir, ki ga imamo vsepovsod dovolj in se po sezoni ponuja po nizki ceni.

Na vsak način je treba tu izpremembe in upam, da bodo prizadeti v sedanji krizi ta lep vir dohodkov vendar upoštevali in ne več zametavali. Tudi s predavanji, predvajanjem mlekarskih filmov, nazornim plakatiranjem, z objavo mlečnih receptov ter pokušnjami moremo dvigniti potrošnjo mleka in njege izdelke. To bo tudi najuspešnejša protialkoholna propaganda. Kako se prileže v vročem poletju kozarec shlajenega mleka in prav mnogi bi ga zamenjali za alkoholno pijačo. Svoj čas je bil strah pred maslom razumljiv, ko se je izdelovalo maslo še z vsakovrstnim okusom, a danes imamo fino izdelanega masla vsepovsod na razpolago. Ne vedo, da je čajno maslo najokusnejša in lahko prebavna hrana za one, ki se dosti ne gibljejo. Kako prijetno zadržuje čajno maslo žejo. Mleko pa ugaša žejo in še nasiti. Kislo mleko, zlasti jogurt pa še poleg redilne vrednosti tudi zdravilno vpliva.

Da bo imela mlekarstva propaganda čim več uspeha, moramo voditi tudi skrb za izdelavo najboljših izdelkov. To bo tem lažje, ker je izšlo iz mlekarstva šole že dokaj izšolanih mlekarjev.

Pocenitev mlečne proizvodnje.

Fr. Krištof.

Padec cen mlečnim izdelkom neizprosno narekuje pocenitev mlečne proizvodnje. Delna pocenitev se je izvršila samoposebi, vsled padca cen krmilom. Nadaljnjo pocenitev, ki naj prinese dobičkanosno mlekarstvo, moramo doseči s premišljeno ureditvijo, in sicer kakor sledi:

1. Vse malomolzne krave, ki krme ne izkoriščajo, opitati in prodati.
2. Rediti le krave z zanesljivo dokazanim mlečnim pokolenjem, ki krmo zadostno prebavljajo in izkazujejo visoko mlečnost.
3. Za molzne krave priskrbeti zadostno množino doma pridelane redilne krme.
4. Pokladati redilna neškodljiva močna krmila samo v onem obsegu, ki se izplača.
5. Ne kupuj predragih krmil, to je onih, kjer redilna vrednost ne odgovarja ceni.
6. Prideluj zadostno množino krmilne pese.
7. Oskrbi, krmi, snaži in molzi redno ob določenem času.
8. Poskrbi v poletju za tečno pašo in zadostno gibanje.
9. Skrbi za zračne in snažne hleve ter zdravo pitno vodo.
10. Pazi na zdravje molzne živine.

Danes, ko je kupna moč mlečnega konsumenta opešala, nikakor ni razumno misliti samo na zvišanje cene mleka in mlečnih izdelkov, temveč nasprotno, morajo misli vsakega mlečnega producenta biti usmerjene na znižanje cen, ki vlečejo odjemalce, vsako malenkostno zvišanje pa jih nepotrebno odbija. Spomnimo se na preteklost, kako smo razumeli porast cen o pravem času, tako moramo tudi sedaj razumeti tok časa in misliti na cenejšo produkcijo, ki prinaša iste dohodke, obenem pa navezuje čimbolj odjemalce nase zaradi pocenitve mlečnega blaga. Danes mora biti kmetovalec-proizvajalec bolj kot kdaj prej trgovsko navdahnjen, da mu bo omogočen obstoj.

Zveza živinorejskih selekcijskih zadrug za pingavsko govedo, reg. z. z. o. z. v Kranju.

Dne 2. marca t. l. se je vršilo v Kranju zborovanje delegatov 15 živinorejskih selekcijskih zadrug iz kranjskega okraja. Predsednik zborovanja g. Ivan Ovsenik iz Predoselj pri Kranju je podrobno poročal o razmahu živinorejskih selekcijskih zadrug v kranjskem okraju. Število teh je vsled sistematičnega organizatoričnega delovanja narastlo od 5 na 15 dobro zasnovanih in delavoljnih zadrug. Danes je dovršeno obširno pripravljeno delo, ki je postavilo temelje združnemu pospeševanju reje pingavskega goveda. Kranjski okraj je z malimi

izjemami preprežen s selekcijskimi zadrugami, ki se nahajajo skoro v vseh tipičnih živinorejskih središčih, kakor: Žabnica, Predoslje, Selca, Naklo, Šenčur, Hrastje, Smlednik, Voglje, Cerklje, Trstenik, Olševak, Stražišče, Preddvor, Mavčiče in Velesovo. To pa niso nikake papirnate organizacije, temveč živa telesa, prežeta z najboljšo voljo do združnega dela. V združnih odborih so z malimi izjemami mlajši, agilni, spodobni in požrtvovalni odborniki.

Nato je podal kmet. ref. Josip Sustič izčrpen referat o razvoju, stanju in bodočih nalogah živinorejskega združništva v okviru pingavske pasme goveda. Pojasnil je dobre in senčne strani teh zadrug in posebej naštel predpogoje za trajno uspešno selekcijsko delo. Dana je najlepša podlaga, kajti vseh 15 zadrug ima 788 članov z 2700 plemenskimi kravami, od katerih je bilo s strogim punktiranjem na 100 točk odbranih za rodovnik 305 odličnih krav. 11% združnih krav je torej vpisanih v rodovne knjige. To število predstavlja že prav lepo podlago za smotreno selekcijsko delo. Z vztrajnim delom se bo dalo s pomočjo tega materiala tekom kakega desetletja bistveno izboljšati pingavsko živinorejo v pasemskem in užitnostnem oziru. Referent je zaključil s predlogom, da se naj takoj ustanovi „Zvezo živinorejskih selekcijskih zadrug za pingavsko govedo v Kranju“. Ta naj zastopa notranje in zunanje interese članic-zadrug, nadzoruje njihovo delovanje, napelje in posreduje plemensko kupčijo in pokrene vse, da se delovanje selekcijskih zadrug razširi in poglobi. Predlog je bil soglasno sprejet, na kar se je razpravljalo o pravilih zveze. Načelni osnutek pravil je bil sprejet in takoj izvoljeno prvo načelstvo.

Sledila je živahna debata, med katero se je ugotovilo, da obstaja nujna potreba, da se namesti kontrolnega asistenta, ki bo nadziral kontrolno molžo pri številnih zadrugah. Ta namera zveze je tembolj utemeljena, ker je pričakovati v dohodnem času še prirastka novih članic povsod, kjer so potrebne in tla za ustanovitev zrela. Pozdravljamo živinorejski združni pokret na Gorenjskem, ki gre za tem, da s sistematičnim delom dvigne nivo pingavske pasme v Dravski banovini v vseh ozirih na primerno višino. Ni dvoma, da bo kr. banska uprava zvezo selekcijskih zadrug v Kranju izdatno podpirala, zlasti spričo dejstva, da so v teh zadrugah organizirani izključno le mali in srednji živinorejci.

Notice.

Pobefite hleve! Pomlad je najpripravniji čas, da pobefimo hleve, pa najsi bo to goveji ali konjski ali svinjski hlev, kakortudi kurnice. Živali se spusti na prosto, očistijo se stene in stropi prahu ter pajčevine, pōdi se tudi temeljito osnažijo in nato se vse skupaj pobeli z apnenim beležem. Veselje je priti v tak pobeljen in osnažen hlev.

Delovanje Samopomoči živinorejcev v Laškem. Dne 10. aprila t. l. se je vršila prva odborova seja društva Samopomoči, ki je prva te vrste v Dravski banovini. Delokrog Samopomoči je celoten srez Laško. Za l. 1931. je pristopilo 247 članov, ki je prijavilo k Samopomoči 229 odraslih goved, 58 mladih goved in 794 svinj. Prijavnine se je vplačalo 7985 Din. Nekoliko so prispevali tudi lokalni faktorji. — V času od 1. januarja do 10. aprila t. l. se je pripetil pri zavarovani živini v 26 slučajih pogin, oziroma zasilni zakol, tako da je izplačalo društvo odškodnine v zmislu pravilnika (od predvidenih $\frac{2}{3}$ zmanjšano na $\frac{1}{2}$ normalno ocenjene škode) 8385 Din. Upati je še na nekatere podpore, tako da bo društvo svoji nalogi kos. Končno je stavljen predlog, da prevzame bodoči sreski kmetijski odbor „Samopomoč“ popolnoma v svoj delokrog, da se obstoj prepotrebnega društva popolnoma in za stalno zagotovi, kar je bilo soglasno sprejeto.

Gozdarstvo.

Posestniki so po zakonu dolžni pogozditi izsekane gozdove.

Ing. Anton Šivic.

V predidocih številkah je „Kmetovalec“ pisal, kako je ravnati z gozdnimi sadikami, preden se jih posadi, in kako je treba izvrševati nasadbe v gozdovih. Opozoril je na odredbo novega gozdnega zakona z dne 29. decembra 1929., ki je stopil v veljavo 1. julija 1930., po kateri mora gozdni posestnik pogozditi v gozdu nastale goljave takoj, najkasneje pa tekom treh let po izvršeni čisti sečnji.

Določbe novega gozdnega zakona vežejo gozdnega posestnika, ne da bi ga morala oblastva poprejanje opozoriti. Vendar v naši banovini postopajo občeupravna oblastva slej ko prej tako, da pošiljajo gozdnim posestnikom posebna opozorila, s katerimi jih pozivljajo, da je treba zadostiti zakonitim predpisom.

Naša oblastva namreč računijo s tem, da ne more vsakdo poznati vseh predpisov, kar velja posebno glede mladih gospodarjev, ki so posestvo morda pravkar prevzeli.

V omenjenih opozorilih, ki jih sreska načelstva dostavljajo posameznim strankam potom pristojnih županstev, opozarjajo na rok, do katerega je treba po gozdnem zakonu pogozditi prazne prostore, na katerih je vsled sečnje ali pa tudi vsled požara, viharja ali poškod po lubadarju, nastala goljava. Istočasno je pridejan opomin, da se morajo do gotovega roka obeliti vrhači igličastega drevja, če jih je kaj ostalo na poseki, in s tem odstrani nevarnost premočne zaploditve lubadarja. Dalje opomin, da je ostanke po sečnji, tako vrhače, veje in trske treba spraviti na kupe, če se jih ne porabi in odstrani iz gozda. Pri nas je razvada, da tesači iztešejo tramove kar na mestu, kamor je padlo posekano deblo, tako da pokrivajo trske gozdna tla. Ker trske dolga leta ne zginejo, se na s trskami pokritih tleh dolgo ne more naseliti pomladek; tudi sajenje gozdnih sadik je tod otežkočeno. Zato se smatra za pravilno, da se teše le ob potih, ob robu gozdov in na negozdnih zemljiščih, ako trsk ne pospravijo.

Poleg opomina na dolžnost zasajevanja se nahaja v opozorilu nasvet, katere vrste gozdnih sadik so prikladne za dotično goljavo in kje bi se sadike najlaže in najceneje pribavile.

V opozorilu je nadalje poziv, da bo treba pozneje iz naravnega mladja in iz umetnega nasada zatirati gozdni plevel, ako se bo naselil, tako na pr. trnje, kozjo vrbo, srobot, ponekod nadležno brezo i. t. d.

Zastran paše se opozarja, da je začasno prepovedana v nasadih, dokler ne odrastejo toliko, da jim živina ne more več škoditi. Da vedo pastirji, kod je prepovedano, je treba dotične prostore zaznamovati z vidnimi znamenji. Paša se na zasajenih prostorih že iz početka dovoljuje, ako so se posajene gozdne sadike in naravni pomladek skrbno zakolčili.

Tudi grabljenje stelje na zasajenih prostorih začasno ni dovoljeno, pač pa se priporoča, da se trava, praprot in različen plevel, ki raste po nasadih, previdno požanje s srpom. Pokositi s koso se ne sme, ker bi s koso poškodovali gozdne sadike.

Končno opozarjajo sreska načelstva v omenjenem opozorilu na kazenske posledice, ki zadenejo posestnika, ako ne bi zadostil predpisom gozdnega zakona. Šumarski organi sreskih načelstev so namreč dolžni, da prijavijo gozdne posestnike, ki niso zadostili predpisom gozdnega zakona.

*

Posestnikom, ki imajo odobrene gospodarske načrte ali odobrene gospodarske programe, pa bi ne bilo treba več pošiljati omenjenih opozoril, ker jim novi gozdni zakon nalaga dolžnost, da morajo vsako leto sami predložiti preko sreskega načelstva na kraljevsko bansko upravo predlog za vzgojo gozda, torej predlog za potrebno pogozdovanje posek in goličav ter za čiščenje in trepljenje mladih nasadov. Te „vzgojne predloge“ ima šumarsko osebje občeupravnih oblastev v evidenci, da se more prepričati, ali je obvezanec zadostil svojim obveznostim ali ne.

Z gospodarskimi načrti si morajo urediti gospodarstvo v gozdovih:

1. Državne ustanove, ki upravljajo državne gozde in gozde kranjskega verskega zaklada;
2. vsi posestniki, kojih gozdovi obsegajo nad 300 ha površine, če so obenem tudi pod posebnim javnim nadzorstvom. Pod posebnim javnim nadzorstvom so pri nas:
3. gozdovi samouprav (občin, podobčin, banovine) gozdovi cerkva;
4. gozdovj škofij, samostanov, redov;
5. gozdovi župnih, kaplanijskih, cerkovniških nadarbin;
6. gozdovi sošastnikov (soupravičencev, zemljiških zajednic) in sličnih korporacij;
7. gozdovi, obremenjeni s služnostnimi pravicami;
8. gozdovi delniških družb in sličnih korporacij;
9. začasno tudi gozdovi fidejkomisov in posestev pod udarom agrarne reforme, dokler ne bo rešeno vprašanje agrarne reforme;
10. zaščitni gozdovi.

Ako imajo gozdovi pravkar navedenih posestvenih kategorij manj površine, nego 300 ha, jim ni treba gospodarskega načrta, temveč zadostuje manj obsežni gospodarski program, ki je zanje predpisan.

Pri nas še nimajo vsi posestniki gori označenih kategorij gospodarskega načrta, odnosno programa. Takim, ki ga nimajo, nalaga gozdni zakon, da morajo vsakoletne „vzgojne predloge“ predložiti kraljevski banski upravi na odobritev. Predložiti jih je treba preko sreskih načelstev in pravočasno.

*

Glede zaščitnih gozdov, ki se gori omenjajo pod točko 10., se bo morda dosegla izprememba,

da se zanje ne bo zahtevalo gospodarskega načrta, odnosno programa, ako ti gozdi niso last posestnikov pod točkami 1.—9. navedenih posestvenih kategorij. Za zaščitne gozdove veljajo itak posebni predpisi, ki jih nameravam pojasniti ob drugi priliki.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 3. Moj sosed namerava spomladi zasaditi svojo njivo s smrekovimi sadikami. Poleg te njive se nahaja moja njiva. **Ali sme sosed posaditi njivo do meje?** Kakšni predpisi veljajo v tem pogledu? (A. P. v M.)

Odgovor: Glede pogozdovanja poljedelskih parcel, mejnih ob tuja poljedelska zemljišča, velja v Vašem primeru zakon z dne 21. februarja 1912., dež. zak. za bivšo Kranjsko št. 11. Po tem zakonu mora vsakdo, ki namerava popolnoma ali deloma pogozditi njive, travnike, steljnike ali pašnike — torej taka zemljišča, ki jih ni dolžan zasaditi — nameravano pogozditev najprej naznaniti sreskemu načelstvu, če ta njegova zemljišča mejijo ob poljedelska zemljišča drugih posest-

nikov. Sresko načelstvo obvesti lastnike sosednjih poljedelskih parcel. Ti imajo pravico, predlagati v teku šestih mesecev od dneva obvestitve, naj se oni, ki je pogozditev njive travnika, itd. naznanil, primora, da na primerno širokem robu ob mejah njihovih parcel ne bo vzgojil visokostebelnega gozda, ampak da bo gojil le nizek gozd, ki ga mora v kratkih presledkih posekavati. — Sresko načelstvo bo ob ugovoru delalo na to, da se mejaši poravnajo. Če ne pride do poravnave, je treba komisijske poizvedbe z udeleženci in s poljedelskim in gozdarskim strokovnjakom na kraju samem. Komisija dožene in določi širino roba, koder ne sme vzrasti visokodebelni gozd. — Stroške za komisijo mora plačati lastnik parcele, ki hoče izvesti pogozdovanje, ako je bilo spoznano, da je bilo potrebno odrediti varnostni rob, ki se ne sme pogozditi. Če pa komisija izločitve roba ob mejah ne smatra za potrebne, mora stroške plačati mejaš, ki je komisijo zahteval, — tudi v takem primeru, ko bi bil zahteval širši rob, nego ga je bil lastnik v pogozdovanje odmerjene parcele sam pustil ob meji in ga komisija ni smatrala v tej širini potrebnega. — Nekaj nadaljnjih podrobnosti o tem zakonu je opisanih v članku ing. Šivica v 7. številki „Kmetovalca“ iz leta 1912. **Ing. A. Š.**

Gospodinjstvo.

Oskrbovanje piščancev.

S. I. G.

Prostor, kjer imamo piščance, mora biti suh, zračen, svetel in gorak. Če vali več kokelj istočasno, združimo piščance in jih potem tako razdelimo, da pride na eno kokljo 18—20 živalc. Ako jih hočemo še pozneje dodati, napravimo to zvečer. Če jih zavrača, jih odvezemimo, pomažimo njene in tuje s kakim dišečim oljem, n. pr. janeževim ali brinjevim ter jih zvečer zopet podložimo. Navadno jih potem več ne loči.

Ako imamo več kokelj naenkrat, storimo najpametneje, da jih zapremo v zato napravljene hišice. Za tako hišico vzamemo star zaboj, ki je približno 1 m dolg, 60 cm širok in ravno toliko visok. Za vrata zbijemo late tako skupaj, da jih moremo poljubno snemati in pritrditi. Med posameznimi latami mora biti toliko razdalje, da morejo tudi že nekoliko odrasli piščanci skozi. Če so pri hiši ostanki strešne lepenke, pokrijemo ž njo streho hišice, ki je potem tudi pred dežjem varna. Hišice moremo poljubno prestavljati na sonce ali v senco, kakor se nam zdi potrebno. V njej najdejo piščanci zavetje, če pride kak dež.

Koklja mora imeti na razpolago pitno vodo in žito. Tudi ji moramo dati priliko, da se večkrat okoplje v prahu. Hišica mora biti redno osnažena.

Topli solnčni žarki so tudi za piščance vir življenja in moči. Varovati pa jih moramo pred močno vročino in pred dežjem. Ob slabem, deževnem ali vlažnem vremenu, brez solnca, jih ne puščajmo na prost, ker se lahko prehladijo. Večino obolenj povzroči prehlad. Piščanci, ki jih zaloti dež, so včasih kakor omamljeni in brez življenja. V tem primeru jih zavijemo v volnene cunje in damo v bližino gorke peči, da se naglo osušijo in ogrejejo.

Večkrat mučijo mlade živalce uši. Piščanci so klavrni in zaostajajo v razvoju. Odpravimo jih z ja-

neževim oljem. Na deset kapljic navadnega olja karnemo 2 kapljici janeževga in s tem pomažemo one dele, na katerih se nahajajo uši.

Včasih zapusti koklja še prav negodne piščance, ki zlasti zvečer ne vedo kam in se stiskajo na kup v kak kotiček. Takim priskrbimo primerno velik zaboj, čigar stransko dno je dovolj prostorno, da lahko vsi posedejo. Črez odprtino obesimo redko vrečevino, tako da je v gnezdu toplo in obenem dovolj zračno.

Pri ograjenem izletu moramo ločiti petelinčke o pišk, ko so stari 8 tednov. Pri prostem izletu pa po 16 tednih.

Krmljenje piščancev.

S. I. G.

Pičo predložimo piščancem, ko jo sami zaželijo. Na gladka tla ali desko potresemo proseno kašo in pustimo, da koklja ž njimi pobira. Črez 2—3 dni so že toliko samostojni, da jih lahko začnemo krmiti ločeno od koklje. Prve štiri dni jim dajemo le suho krmo, in sicer pšeno ali žitni zdrob, ker se v tem času kaj rada pojavi driska. Od tega dne dobivajo lahko tudi mehko pičo. Krmljenje je za rast in razvoj piščancev odločilnega pomena. Napake, ki jih v tem oziru napravimo v prvih 14 dneh, pozneje težko popravimo.

Za krmo lahko rabimo zmes raznega žitnega zdroba, kakor ječmenovega, ovsenega, koruznega, pšeničnega in pšenične otrobe. Ob sami žitni krmi bi piščanci ne uspevali. Beljakovina žita nima one sestavine, ki je potrebna mladiču za tvorbo mesa. Izpopolnimo pa jo, če krmimo tudi nekaj živalske hrane, n. pr. mleko, kisli sirček ali ribjo moko. Dobro odtečen kisli sir jim natresemo na desko, da ga pozobljejo. Mleko jim damo lahko za pijačo, ali ga

vzamemo za napravo mehke piče. Biti pa mora ali popolnoma sladko ali popolnoma kislo. Napol skisano je zelo škodljivo in povzroča grižavost. Ribjo moko pomešamo z žitnim zdrobom ali tudi moko tako, da pride na dva dela žitnega zdroba en del ribje moke.

Krmimo v enakih presledkih, in sicer trikrat na dan mehko pičo, vmes pa dvakrat suho. Zdrob presejemo in, kar ostane na situ, porabimo za suho krmiljenje.

Za mehko pičo vzamemo toliko od mešanice, kolikor jo piščanci v petnajstih minutah pojedjo. Obrosimo jo z vrelo vodo ali mlekom. Biti sme suho drobtinasta, a nikoli mehka, kašasta. Pičo jim predložimo v ozkih koritcih in pri tem pazimo, da pridejo vsi do jedi. Sklede so za to neprimerne. Piščanci krmo onečedijo, večkrat pa tudi posodo prekucnejo. Črez pol ure koritca odstranimo. Ostanke vržemo kuram, koritca pa osnažimo. Dobro je, če jih včasih zmijemo z apneno vodo in posušimo na solncu. Skisana krma je piščancem močno škodljiva.

Če mladiči ne dobijo zelenjave na prostem, jim dajajmo z ostrim nožem zrezanega rmana, regrata, mehke trave in solate. Pozneje tudi mlado deteljo. Zelenjad ne sme biti stara in ovenela.

Skrbeti moramo tudi, da imajo na razpolago vedno čisto vodo in to v takih posodah, da se ne morejo zmočiti in tudi ne vode onesnažiti. Primerni so cvetlični podstavki, v katere poveznemo cvetlične lonce. Vodo večkrat premenjamo. Sladkega mleka damo le toliko, kolikor ga v teku pol ure popijejo. Dobra in zdrava pijača je okisan pinjenc in posneto kislo mleko, ki obenem zabrani, da se ne pojavi driska, ki posebno v prvih dneh rada nastopi. Driska tudi izostane, če dajemo v vodi kinazol (Chinosol), ki ga kupimo v drogeriji ali lekarni. Je pa precej drag. 1 g zadostuje za 10 l vode, v času bolezni pa za 5 l. V posebnih koritcih naj imajo piščanci stalno na razpolago zdrobljeno lesno oglje in stolčene jajčne lupine. Te moramo prej prekuhati in presušiti na solncu, da se ugonobijo morebitne škodljive glivice na lupinah. Za piščance in tudi nesne kure je dobro, če jim damo enkrat na teden drobno zrezane čebule, ki jo z veliko slastjo pobejejo.

Po osmem tednu krmimo piščance, kakor druge nesne kure. Napačno pa bi storili, zlasti pri večjem številu kur, če bi jih sedaj kar tem pridelili. Stare kure odganjajo mladice od piče, vsled česar te oslabijo in zaostanejo v razvoju. Kjer le dopušča prostor, naj bodo mladice toliko časa zase, da se popolnoma razvijejo in šele dorastle pridružimo ostali družini.

Družbene zadeve in razno.

Družbene cesti.

Pisma brez znamk ali premalo frankirana Kmetijska družba načelno odklanja. Zato se opozarjajo vsi člani, naj v lastnem interesu upoštevajo poštne predpise in vsako pismo in poštno pošiljatev zadostno frankirajo.

Kmetijsko - gospodarska vprašanja in odgovori. Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba pismenim potom svojim članom, ki so podpisani s polnim imenom, **če so pismu priloženi 3 Din (v znamkah) za odgovor.** Vprašanja brez podpisov in navedbe naslova se vržejo v koš. — Odgovori na vprašanja, ki so splošno poučni, se objavijo v „Kmetovalcu“.

Razne vesti.

Katerih davkov so oproščene osebe z 9 otroci? Ker ni dovolj jasnosti v tem pogledu, sporočamo ponovno v zmislu obvestila finančne direkcije, da so te osebe oproščene plačevanja ne samo **neposrednih davkov in samoupravnih doklad,** temveč tudi vseh ostalih doklad, ki se odmerjajo na podlagi zakona o neposrednih davkih. Sem spada tudi vojnica. Davek na poslovni promet, kakor tudi kuluk pa ni v tem zapopaden.

Za domačo potrošnjo vina. Na zborovanju kmetijske **podružnice Kovor pri Trziču** dne 6. jan. t. l., ki je bilo prav dobro obiskano in je predaval strok. tajnik Kafol o kmetijstvu, zadrugi in zadrugi itd., so člani ugibali, kako bi prišli do cenene vina vsaj za domačo uporabo. Predlanskim so imeli dovolj mošta, ker je sadje zlasti moštno zelo dobro obradilo, letos pa jim istega primanjkuje. To vprašanje ne smejo prezreti predvsem naše vinarske zadruga in tudi vinogradniki, ki imajo cenejša vina na prodaj. — Popoldne je bilo predavanje o perutninarstvu. V je bilo tudi prav dobro obiskano.

Gospodarske vesti.

Nov državni proračun za leto 1931/32., je stopil v veljavo. Dohodki in tudi izdatki so proračunjeni na 13 milijard 210 milijonov Din. Proračun je zmanjšan za 137 milijonov Din, in sicer za državna podjetja in splošno državno upravo. Proračun ministrstva za kmetijstvo znaša 83 milijonov Din. V primeri z lanskim je za 19 milijonov nižji, in sicer vsled tega, ker je večji del strokovnih izdatkov prenešen na banovine, ki imajo v svojih proračunih predvidenih 65 milijonov Din v te svrhe, v državnem proračunu pa 50 milijonov Din. Kot dohodki so predvideni v glavnem takole: posredni davki 3 milijarde 566 milijonov Din, od teh trošarina 800 milijonov Din, takse 1 milijarda 245 mil. Din, carine 1 milijarda 499 mil. Din. Neposredni davki znašajo 2 milijardi 160 milijonov Din, t. j. zemljarina 610, zgradarina 258, uslužbenski davek 260, davek na poslovni promet 430 in pridobnina 220 milijonov Din.

Davek na šmarnico bo letos še višji.

Zemljiški davek ni vedno enak, ker se na davek navreže še občinske in banovinske doklade, ki se pa menjajo.

Ali ste že očistili podstrešja, skednje, shrambe razne potije, stare šare i. t. d.; to spada tudi k redu.

Trgovsko pogodbo s Češkoslovaško je naša država sklenila in je bila 30. marca podpisana v Pragi. Ta pogodba bo brezdvomno blagodejno vplivala na naše gospodarstvo, ker se je upoštevalo obojestransko načelo: vernost za vernost in uvoz za izvoz.

Velike količine vina zaplenjene v Sarajevu. Tamošnji vinarski nadzornik je v spremstvu komisije pregledal mnogo vinskih zalog. Ob tej priliki je bila zaplenjena večja količina vina, ki se je prodajalo pod napačnim imenom „žilavka“.

Velikanske vinske kleti v Negotinu. Vinarske zadruge v Negotinu so se odločile zgraditi moderne vinske kleti, ki bodo stale 2,3 mil. Din. Potreben denar je že zagotovljen. Kaj pa pri nas?

Pridelovanje pšenice v Argentini. Minister za kmetijstvo priporoča producentom zmanjšanje za 10%.

Trgovsko pogodbo z našo državo je Avstrija odpovedala dne 31. marca t. l. Ta odpoved stopi s 1. junijem v veljavo.

Olajšave za izvoz vina ostanejo še nadalje v veljavi. Finančno ministrstvo dementira vse nasprotne vesti, ki so se širile.

Centralni zavod za preskrbo Beograda z zdravim mlekom se bo v kratkem osnoval. Zavod bo dobival mleko od mlekarških zadrug iz Srma, Banata in Srbije, ki jih je 60 po številu. Dnevna dobava bo znašala 60.000 l mleka. Zavod bo stal pod nadzorstvom higijskega zavoda v Beogradu. Mleko se bo prodajalo v posebnih steklenicah.

Izvoz vina. Po § 18. finanč. zakona 1931/32 ima pravico na povračilo trošarine pri izvozu vina v inozemstvo samo oni, ki naenkrat izvozi najmanj 50 hl vina.

XI. Ljubljanski velesejem se vrši letos od 30. maja do 8. junija. Letošnja prireditelj obeta biti v vseh pogledih zelo zanimiva in privlačna.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu sprejme s 15. majem 1931. 20 učencev v pripravljalni gospodarski tečaj. Ti učenci imajo dnevno po dve uri pouka v šoli, ostali čas se uporabljajo pri vseh delih na šolskem posestvu, dobivajo vso oskrbo na zavodu brezplačno in so pod stalnim nadzorstvom kot redni učenci. Tečaj je priprava za vstop v redno šolo, predvsem za one kmetske sinove, ki imajo slabo predzobrazbo iz osnovne šole. Iz tega razloga se opozarjajo vsi kmetski gospodarji, ki žele poslati svoje sinove v kmetijsko šolo na Grm, da v redno šolo, ki se prične v začetku novembra 1931., ne bo sprejet noben prosilec, ki ni dovršil z dobrim uspehom vsaj štiri razrede osnovne šole, če ni prej obiskoval pripravljalnega tečaja. — Učenci pripravljalnega tečaja imajo po dovršenem tečaju prednost pri sprejemu v redno šolo v šolskem letu 1931./32. pred vsemi drugimi prosilci, in sicer na brezplačno mesto v celoletni in zimski šoli. Pogoji sprejema v tečaj so: 1. starost najmanj 16 in ne več kot 19 let, 2. dovršena osnovna šola (četudi le enorazredna), 3. telesna in duševna sposobnost. — Prošnjam, kolekovanim s 5—20 Din, je priložiti krstni list, domovnico in zadnje šolsko izpričevalo ter jih poslati najpozneje do 20. aprila 1931. ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. — O sprejemu se prosilci pravočasno pisмено obveste. Vsa pojasnila daje ravnateljstvo.

Središče ob Dravi. Zimski tečaj, ki je trajal dve zimski dobi (pouk ob sobotah popoldne), in letošnji šesttedenski gospodarski tečaj v času od 1. II. do 8. III. ob sobotah in nedeljah sta se 14. marca v obče zadovoljstvo zaključila. Tečaja sta bila prav dobro obiskana. Tečajniki so priredili več izletov: na vinarsko šolo v Maribor, kmetijsko šolo v Št. Jurij, Ljubljanski velesejem in h g. Janžekoviču v Sterjance. Tečaje je požrtvovalno in vztrajno vodil učitelj g. M. Venigerholc. Iskrena hvala vsem predavateljem, zlasti gg. kmet. ref. Žnidariču, šol. upravitelj in g. kaplanu.

Zimski kmetijski tečaj, ki se je vršil v Nedelici in Turnišču v času od 11. I. do 19. II. je bil po šesttedenskem trajanju zaključen. Uspeh je bil zelo povoljen, ker je bilo veliko število stalnih poslušalcev, ki so se predavanj udeležili vsak četrtek in vsako nedeljo po šest ur. Največ stalnih poslušalcev je bilo iz občine Nedelica, zatem pa iz Renkovce. Predavateljem, ki jih je bilo 14 po številu, iskrena hvala.

Iz delovanja podružnic.

Št. Janž na Dravskem polju. V nedeljo, 18. januarja t. l. se je vršilo po prvi sv. maši kmetijsko predavanje o živinoreji in splošnem kmetijstvu v tamošnji šoli po strok. tajniku Kafolu. Zbranih je bilo nad 50 kmetovalcev, ki so pazljivo sledili izvajanjem predavatelja. Za tem se je razvila živahna debata o lovu, davkih in paši čebel. Izrekla se je želja, da se slična predavanja večkrat priredijo. Načelnik g. Šolar je zaključil lepo uspelo zborovanje.

Št. Vid pri Stični. Kmetijska podružnica je priredila v nedeljo, dne 25. jan. t. l. v Društveni dvorani prav lepo zborovanje s predavanjem. Predaval je strokovni tajnik Kafol o povzdigi živinoreje. Zborovanje je v vseh pogledih prav dobro uspelo, katero je vodil načelnik podružnice g. duh. svetnik Hladnik.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Kmetijska podružnica je imela svoje letno zborovanje dne 1. februarja t. l. Zbranih je bilo nad 70 kmetovalcev, ki so pazljivo sledili predavanju strokovnega tajnika Kafola o vinogradništvu. Letno poročilo sta podala g. načelnik in tajnik podružnice.

Videm pri Krškem. Na nedeljo, 8. februarja t. l. po prvi maši je imela kmetijska podružnica Videm svoje letno zborovanje v šoli. Po lepem nagovoru načelnika in po tajniškem poročilu je strok. tajnik Kafol predaval o vinogradništvu in kletarstvu. Prireditelj je uspela v vseh pogledih izredno dobro.

Sodražica. V nedeljo, 15. februarja t. l. je kmetijska podružnica priredila dvoje predavanj, in sicer po prvi maši o živinoreji, popoldne po nauku pa o perutninarstvu, na katerih je predaval strok. tajnik Kafol. Prireditvi sta dobro uspeli. Ustanovil se je tudi odsek za perutninarstvo kmetijske podružnice.

Uradne vesti.

VABILO

k občinim zborom podružnic Kmetijske družbe.

Spored:

1. Točke 1.—6. po § 37. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

V nedeljo, 3. maja 1931.:

Breg pri Ptuj, ob enajstih dopoldne pri g. Straschilu na Bregu; **Krka,** ob polu osmih zjutraj v šoli; **Metlika,** ob polu desetih v Obrtnem domu; **Ptuj,** ob desetih dopoldne v gostilni g. Brenčiča; **Slovenjgradec,** ob desetih dopoldne v dvorani okrajne hranilnice; **Studenice pri Poljčanah,** ob osmih zjutraj v cerkveni hiši; **Vransko,** po rani sv. maši pri Križniku; **Čatež ob Savi,** po rani sv. maši v šoli; **Cerknica,** po jutranji sv. maši v šoli; **Sv. gora,** ob 14. uri pri načelniku.

TRŽNI PREGLED.

Goved: Cene so čvrste. Voli I. 8 Din; II. 6.50—7; junci 7—8.50 Din. Izvoz v Italijo. Teleta 8—9 Din.

Prasiči: Za težke večje povpraševanje, cena malo boljša, pršutarji neizpremenjeni. Težki 9—10 Din, pršutarji 6.50 do 8 Din.

Žito: Pšenica in kuzuza neizpremenjeno.

Vino: Prometa skoraj nič, cene neizpremenjene. V Banatu so cene za malenkost popustile.

Jačca: Cene nizke, nižje kot lansko leto v tem času. Izvoz v Italijo, Švico, Nemčijo in Anglijo.

Les: Nobenih izprememb, prodaj nekaj več kot dosedaj.

Krompir: Kupcev dosti, blaga malo, cena Din 0.80.

Za uredništvo odgovorna: ing. R. Lah in Franjo Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnika nasled. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren Janez Vehar.

Telefon 2966

Najboljši in najekonomičnejši ELEKTROMOTORJI

iz znanih čeških tovarn

ŠKODOVI ZAVODI V PLZNYU

se nahajajo v velikostih $\frac{1}{4}$ do 30 k. s. stalno v naši zalogi v Ljubljani. Obrnite se na

CIV. ING. M. A. ŠTEBI

Ljubljana, Šelenburgova ulica 7.

*Za jesensko in zimsko škropljenje sadnega
drevja proti raznim škodljivcem je priznano
najuspešnejše sredstvo*

ARBORIN

Izdeluje ga tvrdka

„CHEMOTECNA“

družba z o. z.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 10

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne)

Prvovrstno spomladno umetno gnojilo je

čilski soliter

ki ima zajamčeno
15,5 % dušika.
Učinkuje hitro in
gotovo ter se z
uspehom upora-
blja na vseh zem-
ljah in pri vseh
rastlinah.

Čilski soliter se do-
bi pri vseh kme-
tijskih korporacijah
in prodajal-

cih umetnih gnojil
v Sloveniji. Za
veleprodajo ga
dobavlja tvrdka
Ivo Cerinić, Kar-
lovac (Hrvatska)
Vsa strokovna
navodila in pis-
mena pojasnila
o uporabi čilskega
solitra nudi brez-
plačno.

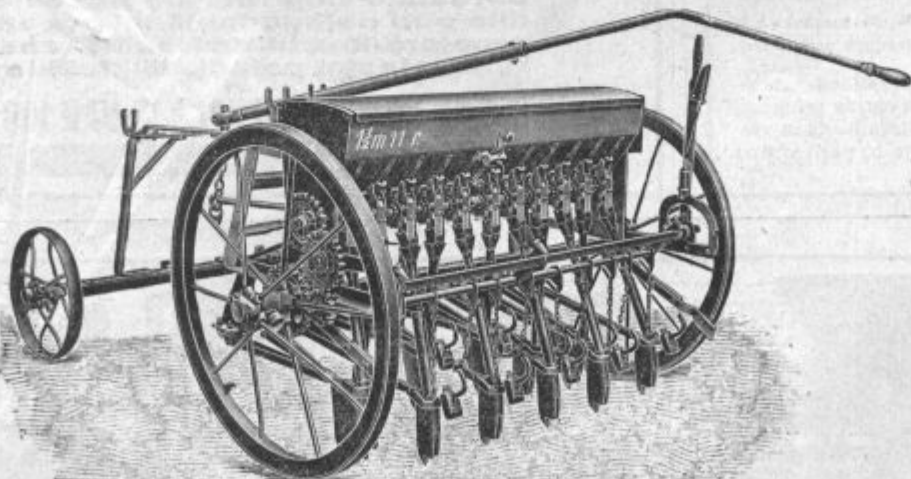
Beograd: Delegacija proizvajalca čil. salitre Vuka Karadžića br. 2

Zagreb: Poddelegacija proizvajalca čil. salitre, Mihanovićeve ul. 38

RUD. SACK

tovarna poljedelskih strojev in orodja

LEIPZIG. Podružnica: WIEN

SACKOVE STROJE IMA V ZALOGI:

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, Gosposvetska c. 2.
Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

15letna garancija.
Veze je se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji
„A D L E R“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Nero. Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje tudi na obroke

Cenike franko in zastonj.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje: 1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe. b) vse premično blago, mobilije zvonove in enako. c) poljske pridelke, žito in krmo. 2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu. 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah. Zastopniki v vseh mestih in farah.

17

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE

IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO

USTANOVLJENA LETA 1828

Škropilnice za sadno drevje, samodelne in za vinograde.

„Rekord“ že izgotovljene drevesne lepljive pasove za lovljenje živalskih škodljivcev na sadnem drevju.

„Flugs“ patentirane kose z vsami potrebnimi pritiskalnimi dobite pri glavni zalogi za našo državo

J. Videmšek
Maribor

Koroščeva ulica št. 36.

Katalogi in ceniki brezplačno na razpolago! — Zahtevajte ponudbe! — Iščemo zastopnike v vsakem kraju!

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

Rajko Turk

carinski posrednik

Ljubljana, Masarykova c. 9
(nasproti carinarnice)

Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

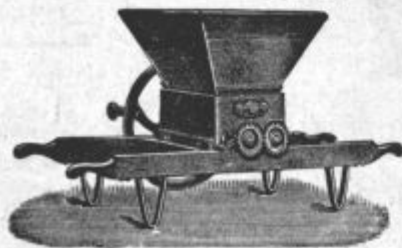
14

LJUDSKA POSOJILNICA

registrevana zadruga z neom. zavezo
V LJUBLJANI

obrestuje vloge in daje posojila in kredite pod najugodnejšimi pogoji. Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači. Miklošičeva c. 6.

HRANILNE VLOGE ZNAŠAJO NAD 190 MILIJONOV DIN.

GOSPODARJI!

PRED NAKUPOM VAŠIH GOSPODARSKIH STROJEV OBRNITE SE NA

K. & R. JEŽEK

TOVARNA GOSPODARSKIH STROJEV, LIVARNA ŽELEZA IN KOVIN

MARIBOR - MELJE 103

PRVOVRSTNI IZDELKI
POPOLNO JAMSTVO - NIZKE CENE - NA OBROKE

Nervozni umirajo zgodaj!

Ste li opazili pri sebi četudi le tupalam katerega izmed naslednjih znakov bližajoče se živčne oslabelosti?

Htiro razburjenje, nerazpoloženje drgetanje udov, nemirnost, utripanje srca, ometični napadi, tesnoba, nespečnost, nemirne sanje, neobčutljivost posameznih telesnih delov, plašljivost, prevelika razdražljivost spričo ugovaranja, ropota, duha, poželenje po omamilih, tobaku, alkohola, čaju, kavi, trzaje očesnih vek ali migljanje pred očmi, naval krvi, tesnoba, muhavost, odpoved spomina ali govora, izredna nagnjenja ali odvratnost. Ako se pojavijo pri Vas kateri teh znakov nervoznosti, eden močan ali več hkrati, tedaj so Vaši živci resno oslabiljeni in potrebujejo okrepila.

Ne pustite tega vnevar še naprej, ker slede temu lahko kmalu resne motnje duševnih zmognosti, kot nesmiselno govorjenje in nazavedna dejanja, hitra telesna propast in zgodnja smrt. Nič ni na tem, odkod Vaša živčna oslabelost, vabim Vas, pišite mi! Radevolje Vam

Zastonj in poštnine prosto enostaven način odkrijem

ki Vam bo pripravil veselo iznenadenje. Morda ste za razna sredstva izdali že mnogo denarja, dosegli pa v najboljšem slučaju le kratkotrajno zboljšanje. Zagotavljam Vas, da poznam pravi način

kako slabosti Vaših živcev odpomoči.

Ta način prinese obenem tudi zboljšanje razpoloženja, veselje do življenja, moč in delazmožnost, da, pisal mi je že marsikdo, da ga je povsem prerodil. To dokazujejo tudi mnenja zdravnikov. Stane Vas samo dopisnico. Pošljem Vam zelo poučno

knjigo popolnoma zastonj.

Če Vam ni mogoče pisati takoj, si spravite ta oglas!

Ernst Pasternack, Berlin. SO.

Michaelkirchplatz No. 13. Abt. 356.

Žage, razno orodje.

Trebušne žage (Bauchsägen), robilnice (Zugsägen) z špičastimi in ameriškimi zobmi, žagali listi za ameriškane brez zob, precepne žage (Spaltsägen), cirkularke, pile, razno sodarsko in drugo orodje in tehnične potrebščine iz ostale polovice blagovne zaloge bivšega konkurznega sklada, prodaja po ugodnih cenah, dokler zaloga traja, od 1. aprila 1931 dalje vsak delavnik od 8.—12. dopoldne: A. Koutny, Ljubljana-Siška, Medvedova cesta št. 28 (poleg gorenjskega kolodvora). 120

Brinje, fige in slive za žganjekuho

oddaja po ugodnih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2. Zahtevajte ponudbo. 87

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska cesta 36 (Jugo-avto). Prva oblastveno koncesijonirana. Prospekt št. 17 zastonj. Pišite poni! 86

Vabilo

na XIII. redni letni občni zbor Električne strojne zadruge v Poljanah, r. z. z. o. z., ki se bo vršil dne 26. aprila t. l. ob 15. uri v šoli v Poljanah nad Školjo Loko. — Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika XII. občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1930. 5. Določitev cene toka in višine obrestovanja deležev. 6. Volitev enega člana nadzorstva. 7. Slučajnosti. — Računski zaključek za l. 1930, in poročilo načelstva in nadzorstva je zadržnikom na vpogled v občinski pisarni v Poljanah. Načelstvo. 137

Vabilo

na izredni občni zbor vinarske zadruge „Ljutomerčan“, ki se vrši v nedeljo, dne 26. aprila ob 13. uri v hiši g. župana M. Rakuša v Obrežu. — Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Poročilo kletnega nadzornika. 4. Spremembe pravil. 5. Slučajnosti. 6. Predlogi in nasveti. — Ako občni zbor ob določenem času ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje pri vsakem številu članov. Prosi se za sigurno udeležbo. Nove razmere zahtevajo novega, vztrajnega dela. Odbor. 136

Simodolsko telico

brejlo (strila bo meseca maja), prodá Andrej Knez, Sujsca '22, p. Dobrova pri Ljubljani. 140

Originalne francoske „Vermorel“

trsné škropilnice in žveplalnice ter vse nadomestne dele za te ima v zalogi tvrdka Lovro Petovar, Ivanjkovci. 141

Prodám dva kozolca

več se poižve v Ljubljani, Sv. Petra cesta 79. 142

Mozaični tlakovi,

stopnice, ograje, cevi, podboli, Cementarna I. Goštinčar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani. 144

ANTON JURCA-PTUJ

TOVARNA ZA ŽVEPLENE IZDELKE
USTANOVLJENO LETA 1860. — IZDELUJE

žveplenoapneno brozgo

ki je najboljšé in najcenejše sredstvo proti oidiju in kodravosti (ekarinoza) vinske trte, proti vsem škodljivcem sadnega drevja in hmelja.

ZALOGE:

Brežice: Zveza kmetijskih podružnic, Črnomelj P. Koren, prej Sterk, Gornja Radgona: Jože Hrastelj, Ivanjkovci: Lovro Petovar, Križevci: Zvonimir Somlek, Križovljanska Dubrava: Franjo Mihelič, Ljutomer: in Mala Nedelja: Franc Senčar, filijala Ljutomer, Majšberg: Ivan Beranič, Maribor: Skladišče kmetijske družbe, Meljska cesta 12, Novi Sad: Teubner l drag, Novo mesto: Podružnica kmetijske družbe, Podlehnik: Ciril Zorman, Popovača: Vinko Vučič, Ptuj: Kmetijska zadruga, Subotica: Geza Klein i sinovi, Središče: Maks Robič, Sv. Barbara v Hal.: M. Blass, Sv. Ivan-Zelina: Josip Ožbalt, Sv. Vid pri Ptuju: Ivan Šošterič, Sv. Peter v Sav. dolini: Peter Cvenkel, Turski Vrh-Zavrčec: Gvido Neuman, Varaždin: Gustav Moses & sin., Varaždinske toplice: Ferdo Rosenberg i sinovi, Vršac: Petar I. Mlivič, Zagreb: Središnji savez hrvatskih seljačkih zadruga, Zgornja Poljskava: Mirko Kappel.

Vabilo

na XXI. redni občni zbor Kmetijske hranilnice in posojilnice, r. z. z. n. z., na Preloki, Belokranjina, ki se vrši v nedeljo dne 10. maja 1931 ob 3. uri popoldne v zadržni pisarni na Preloki. Dnevni red: 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka. 5. Volitev načelstva. 6. Slučajnosti. — V slučaju nesklepnosti se vrši čez pol ure drugi občni zbor, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih. Načelstvo. 143

MASTIN

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdomno

ki pospešuje rast, odebilitvo in omastitev domače, posebno klanne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti »MASTINA« za brezštevna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY
LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotova.)

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Upravištvo ne prevzame posredovanja.

Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnje številko.

Viničarja

z 3—4 delavnimi močmi sprejme Oskrbništvo graščine Neukloster, p. Sv. Peter v Savinjski dolini. 127

Jalove krave,

to je one, ki se gonijo, a se vsled sramničnega vnetja ne obrežijo, ozdravite zanesljivo z Bosulin svečicami. I škatiļa z natančnim navodilom 30 Din. Priporočamo, da naročate tudi druga zdravila za ljudi in živali iz lekarne na Vrhniki, posebno: Hočevarjevo Aromatično železno tinkturo, priznano najboljšo sredstvo zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabelost. Je boljše kot vsako železno vino! Pol literska steklenica 20 Din. Naročiti in porabiti je 3 steklenice. Želodčni prašek, ki učinkuje pri želodčnem katarju, to je pri tiščanju in bolečinah v želodcu, želodčnem krču, kislem izpahovanju in bluvanju. Škatiļa 20 Din. Tussool sirup zoper pljučne bolezni. Oblazuje kašelj, izčisti pljuča in dviga tek. 1 steklenica 35 Din. Nervocol, ki vsebuje kolo, železo in fosfor. Deluje odlično pri živčnih boleznih, utrujenosti in nervoznosti. Okrepi in vrne tek. Steklenica 40 Din. Za domače živali: Sadnikarjev zdravilni prašek za prašiče. Sigurno zdravilo zoper boleznj na prebavilih, ki čisti in odvaja kužne bacile. Pospesuje tek in reajo živali, ter zabrani izbruh rdečice. Zavoj 12 Din, 10 zavojev 100 Din. Protikatarilčen prah za konje. Preizkušeno zdravilo zoper konjski kašelj, težko dihanje in izgubo teka. Škatiļa 20 Din.

Lekarna pri „Angelja Varhu“ na Vrhniki Stev. 96. Imenovanih zdravil se ne dobi nikjer drugod, zato naročajte naravnost od mene! Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno! Pri večjih naročilih pust! V zalogi tudi vsa druga zdravila!

Pluge,

priznano dobro sestavljene, železne okopalnice z jeklenimi motikami, boljše od tovarniških, kakor tudi ospalnice z lesenimi in tudi železnimi gredelji, izdeluje in priporoča: Matej Bregant v Orehovi vasi, p. Slivnica pri Mariboru. 95

Razglas.

Vodstvo Kmetijsko-gospodinjke šole šolskih sester v Repnjah, p. Vodice na Gorenjskem naznanja, da se začne poletni tečaj 15. aprila in traja do 15. septembra. Vodstvo. 93

„Mali sadjar“

je priročna knjižica, ki je spisana iz prakse za prakso. V jedrnatem slogu podaja vsa navodila iz sadjarstva. Prodajajo jo po Din 10, s poštnino Din 10,50, knjigarne in avtor: Josip Strekelj v Ljubljani, Zvonarska ul. 11. 50

Oblastveno koncesionirana

šoferska šola

Gojko Pipenbacher, Ljubljana, Gosposvetska c. 12. Zahtevajte informacije! 34

Živinorejci!

Ko prodajate in tudi kadar kupujete na sejmju ali v hlevu živino, imejte vselej pri sebi zanesljivo in praktično knjižico „Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice“, katera Vam pove brez računanja in brez vage, koliko je vaša živina težka. Cena knjižice je samo 10 Din, po pošti 12 Din. Dobi se pri Kmetijski družbi ali pa pri založniku J. M. VICIC. Ljubljana, Ahacljeva cesta števil 10, II. nadstr. 209

Za perutinarje!

Proda se 7 čistokrvnih, 8 mesecev starih belih ameriškanskih leghorn petelinov. Dobijo se vedno enodnevni-beli ameriškanski leghorn piščanci. Valenje prevzame pod nainžilimi cenami: Reja perutnine Lili Piatnik, Radeče. 72

Bikca

prav lepega, črno sive barve, 9 mesecev starega, težak 300 kg, ima na prodaj Ivan Brodnik, Velike Lašče št. 60. 139

Par krasnih težkih konj

brez vsake napake, stari 4—5 let, na prodaj pri Brežicah. Naslov pri upravi „Kmetovalca“ pod števil 138. 135

Plemenske teličke in bikca

čiste montažonske pasme in kosilni stroj „Deering“ v prav dobrem stanju, ima na prodaj graščina Čemšenik, p. Dob, postaja Domžale. 135

Išče se zanesljiv zakonski par

za poljedelstvo in živinorejo, če mogoče z več delavskimi močmi, za srednje veliko posestvo. — Ponudbe in spričevala naj se pošlje na naslov. Dr. Treznj, Sent Jernej, Dolenjsko. 133

Lepega plemenskega bika

simodolske pasme, 13 mesecev starega, ima na prodaj: Ivan Remškar, Brezovica št. 35 pri Ljubljani. 132

Prodaj kosilni stroj

z žetno pripravo, Franc Hočevar, Zeje 12, pošta Komenda. 130

2500 dinarjev

zaslužite najmanj mesečno, če obiskujete v Vašem okolišju ljudi! Tovarna Vega, Ljubljana, poštni predal 307. Priložite znamko za odgovor! 36

Pri želodčnih težkočah, slabem teku, tresenju v udih

doseže uporaba naravne grenčice „Franz-Josef“ pri vsaki starosti in spolu hipno oživiljenje prebavljajalnih organov. Zdravniška poročila s tropičnih dežela hvalijo vodo „Franz-Josef“ kot izborno sredstvo proti grži kakor tudi želodčnim boleznim. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerij-skih trgovinah.

Čebelarji pozor!

Izdelujem in prodajam po 280 Din komad A. Znidorščičeve panje na 9 satnikov z verando in položnim ameriškanskim žrelom v vališču, begalntca ter premakljivim žrelom in brado v medišču. S. lidno in natančno delo! Franc Sršen, mizarški mojster, Golo I, p. Vodice. 131

Čebelarji pozor!

Kapim do 20 zgodnih naravnih rojev. Ponudbe na Rud. Božič, posestnik, Polzle 10, p. Celje. 129

Kupim kosilni stroj

bolj velikega! Vinko Koman, posestnik, Dravjce št. 22, p. St. Vid pri Ljubljani. 128

Cepljene trte in hruškove divjake

ima na prodaj po konkurenčnih cenah Fran Kovač, posestnik, Zankovo, p. Voljak pri Celju. 134

Sadno drevje

od

Kmetijske družbe v Ljubljani

Ostalo je v drevesnici par sto komadov visokih žlahtnih hrušk I. II. III. vrste in nekaj jablan III. vrste.

Oddajajo se po znižanih cenah le v večjih partijah (najmanj 20 do 100 dreves)

samo še 8 dni!

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-
posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri
Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.

Stanje hranilnih vlog nad Din 100.000.000.—